БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 102 (7102)
АПРЕЛИИН
30
СУББОТО
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

Хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд! Социалистическэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудай хүсэ ехэтэ дэбжэлтын түлөө тэмсэгты! Түсэблэлгын шэнэ гуримай ёһоор эдлүүриин газарые, колхозууд ба совхозуудта бии байһан резервнүүдые һайнаар ашаглагты! Орондоо ороохо таряа, мяха, һү, нооһо, хлопок, лён, сахарна свёкло, хүдөө ажахын бусад продуктнуудые ехээр үгэе!

(1955 оной Майн 1-дэ зорюулагдаһан КПСС-эй ЦК-гэй Уряануудһаа).

Колхознигууд болон механизаторнуудай культурна эрилтэнүүдые дүүрэнээр хангаха

Республикымнай колхозуудай полинууд дээгүүр хабарай тарилгын үүн хүдэлмэриин үе эхилбэ.

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжонхой манай механизаторнууд, колхознигууд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэд хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр хабарай тарилгые хаһа саг соонь, эрхим шанартайгаар үнгэргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байбо. Тэдэнэй хүндэтэй ба харюусалгатай үүргэеэ нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ хэрэгтэнь хүдөөгэй бүхы ажалшад, нютагай партийна, советскэ организацинууд, культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаанууд халуун анхаралаа табижа, бодото туһаламжануудые үзүүлхэ зэргэтэй. Тарилгын үргэн талмай дээгүүр ажаллажа ябаһан колхознигуудые, механизаторнуудые анхарал оролдолгоор хүреэлхэ гээшэ тон шухала байна. Тэдэнние һайн байра байдалаар, тэдэнэй культурна эрилтэнүүдээрнь гүйсэд хангажа, эршэтэ ажалайнгаа түлөөр эрхимээр амарха дүүрэн арга нүхэсэл бии болгохо шухала.

Республикын аймагуудай олохон колхозууд тарянажалай бригадануудай полевой стануудые һайнаар һэлбэрилжэ, культурнаар түхеэрээд, улаан булангуудые эмхидхэжэ, шухала хэрэгсэлнүүдээр хангаа. Жэшээнь, Сэлэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой правлени болон партийна эхин организаци энэ жэлдэ энэ полевой стан түхеэрээд, тэндэ гоё һайханаар шэмэглэһэн улаан булан эмхидхээ. Улаан булангдань ерэхэдэ шэнэ газетэ, журналнууд, шатар, даам, домино гэхэ мэтэ зүйлнүүд хододоо байдаг. Тэндэ Сүхын МТС-эй түрүү тракторна бригада (бригадирынь нүхэр Чагдуров) ажалладаг юм. Тус тракторна бригадын механизаторнууд хабарай полевой хүдэлмэринүүдые амжалтатайгаар ябуулжа байна. Мүн Түнхэнэй аймагай XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь Б. С. Барюков) хабарай тарилга дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан колхознигууд болон механизаторнуудта ехэхэн анхарал хандуулна. Полевой станайнь дэргэдэ һайн шанартай эдеэ хоол бэлдэхэ столово нээгдээ, механизаторнууд һаруул һайхан ба культурнаар түхеэрэгдэнхэй байратай болоо. Мүн тэндэнь бани баригданхай. Иимэ жэшээнүүдые тоолохо болоо һаа, яһала олон.

Тэрэнтэй хамта, Бичурын, Иволгын, Баргажатайн аймагуудай зарим колхозуудай полевой станууд һайнаар түхеэрэгдээгүй, тэдэ аймагуудта механизаторнуудай культурна эрилтые хангаха талаар өөдтэй юумэ хэгдээгүй. Саянтын МТС-эй харьяата Кировэй нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организаци тарилгада гарахан колхознигуудай болон механизаторнуудай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри һулаар ябуулна. Тэдэнэй байра байдалые болон культурна эрилтэнүүдыень хангаха хэрэгтэ бодото анхарал табигданагүй. Тэндэхи агитаторнууд тарилгын эхилһээр механизаторнуудай дунда нэгэшье хөөрэлдөө үнгэргөөгүй байһаар. Ханын газетэ, «Дайшалхы хуудаһан» гаргагданагүй. Кагановичын нэрэмжэтэ колхоздо (Сэлэнгэ) полевой станууд ба тракторна вагончигууд түхеэрэгдэһэн болобошье, тэндэнь ниитэ-политическэ болон культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Механизаторнууд, колхознигууд поли дээрэ гараһаар үнихэн болобошье, үшөө нэгэшье дахин кино хараадүй байха юм.

Хабарай тарилгын үедэ хүдөөгэй ажалшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ аймгүйсэдкомуудай культурын таһагууд ехэхэн үүргэтэй. Тэдэ зарим аймгүйсэдкомуудай культурын таһагууд хабарай тарилгын үедэ ябуулагдаха культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин түсэбшье табяадүй байһаар. Илангаяа мүнөө үедэ, тарилгын хүдэлмэриин тон харюусалгатай үеын ерээд байхада, хүдөөгэй арад зоной дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие үндэр хэмжээндэ, үргэн далайсатайгаар ябуулха шухала. Колхозуудай полевой станууд дээгүүр, механизаторнуудай хүдэлмэрилжэ байһан газартань элидхэл, лекцинүүдые үнгэргэжэ, түрүүшүүлэй дүй дүршэлтэй танилсуулха ба тэдэнэй үдэр бүриинь ажалтай нягта холбоотойгоор ниитэ-политическэ хүдэлмэриие ябуулха хэрэгтэй.

Колхозуудай болон МТС-үүдэй партийна организацинууд, партиин айкомууд хабарай тарилгын үедэ хүдөөгэй ажалшадай культурна эрилтые дүүрэнээр хангахын түлөө саг үргэлжын анхарал табиха ёһотой. Полевой стан бүхэниие һайнаар түхеэрхэ, тэндэнь улаан булан эмхидхэжэ, радиоприёмник, библиотекэ гэхэ мэтын культурна хэрэгсэлнүүдые бии болгохо шухала.

Мүн тарилгын үедэ колхознигуудта кинокартинануудые таһалгаряагүйгөөр харуулжа байха ба уранһайханай самодеятельностиин концертнүүдые эмхидхэхэ хэрэгтэй. Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд эдэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха уялгатай.

Худалдаа наймаанай организацинууд тарилгашадые үргэн хэрэглэлэй эд бараагаар хангахын түлөө нүүдэл наймаа үргэнөөр эмхидхэхэ ёһотой.

Манай республикын хүдөө ажахын хүдэлмэришэд энэ жэлэй хабарай тарилгые богонихон болзор соо, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ бүхы арга боломжотой. Энэ хүдэлмэриие эмхитэйгээр үнгэргэлтэдэ колхозник, механизатор, мэргэжэлтэ бүхэнэй анхарал оролдолго хандуулагданхай.

ТЕЛЕГРАММА

Венэһээ, 1955 оной апрелиин 27.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ, Дээдэ Тушаалта Господин Маршал Климент ВОРОШИЛОВТА

МОСКВА.

Гитлеровскэ дарлалтаһаа Австриин сүлөөлэгдэһөөр ба Австрийска Республикын дахинаа байгуулагдаһаар 10 жэлэй ойтой дашарамдуулан Танһаа өөрһөөтнай, мүн СССР-эй Верховно Соведэй Президиумһээ намда амаршалганууд эльгээгдэһэнэйнь түлөө, мүн бэеэ даанхай, сүлөөтэ, демократическа Австриие һэргээн байгуулха хүсэлэнгүүд австрийска арадта мэдүүлэгдэһэнэйнь түлөө минии тон үнэн сэдьхэлэй баясхалангые тогтоон абахыетнай ба СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ дамжуулан хүргэхыетнай Дээдэ Тушаалта, Таниие гуйнаб.

Федеральна Президент Теодор КЕРНЕР.

ТЕЛЕГРАММА

Венэһээ, 1955 оной апрелиин 27.

Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Дээдэ Тушаалта Господин Н. А. БУЛГАНИНДА

МОСКВА.

Австрийска Республикын бэеэ даанхай байдалай дахинаа байгуулагдаһаар 10 жэлэй ойтой дашарамдуулан намда эльгээһэн амаршалгануудай түлөө минии нэрэһээ, мүн Австрийска Федеральна Правительствын үмэнэһөө эгээн халууч баясхалан тогтоон абахыетнай гуйнаб.

Москвада болоһон советско-австрийска хэлсээнүүд удаанаар хүлеэгдэһэн бэеэ бүрин даанхай байдалые Австрида һаяар дахинаа байгуулха аша үрэтэй байха ба арадуудай хоорондо эб найрамдалые, манай оронуудай хоорондо хани барисаата харилсаануудые хангаха бата бэхи һуури болохо юм гэһэн Танай этигэлые зүбшөөнэб, дүүрэхээр дүтэлжэ байгаа хэлсээнүүдэй саашанхи ябасые баяртайгаар найдан харанаб.

Юлиус РААБ.

ТЕЛЕГРАММА

Венэһээ, 1955 оной апрелиин 27.

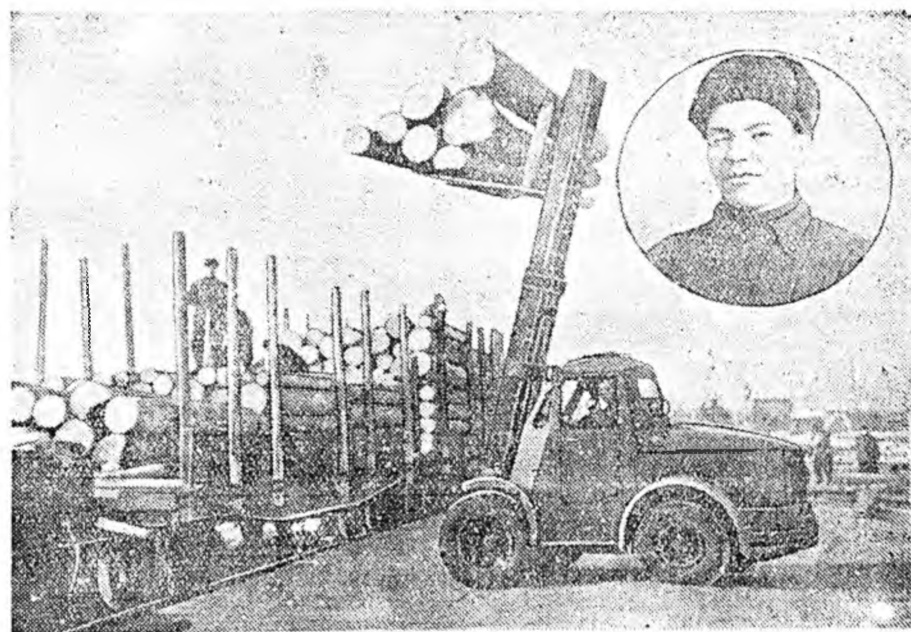
СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Дээдэ Тушаалта Господин Вячеслав Михайлович МОЛОТОВТО

МОСКВА.

Австриин сүлөөлэгдэһөөр ба Республикын дахинаа байгуулагдаһаар 10 жэлэй ойтой дашарамдуулан намда үнэн сэдьхэлэй ехэ амаршалга хүргэһэнэй түлөө минии халуун баясхалан тогтоон абахыетнай Таниие гуйнаб. Австриин Федеральна Правительство ба австрийска арад болбол удаанаар хүлеэгдэһэн бэеэ даанхай байдалые Австрида асарха Гүрэнэй договорой баталагдахые тэрэшэлэн найдамтайгаар хүлеэнэ.

Леопольд ФИГЛЬ.

Майн нэгэндэ—ажалай бэлэгүүд!

Хандагатайн леспромхоздо П. М. Алексеевэй хүтэлбэрилдэг бригада вагонуудта механизированнэ аргаар модо ашалга дээрэ эрхим жэшээ харуулна. Тус бригада һарынгаа даалгабариие 200 процент хүрэтэр дүүргээд, Майн 1-ниие ажалай шэнэ амжалтаар угтажа байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: механизированнэ аргаар вагонуудта модо ашажа байна. Хүреэ соо—бригадир П. М. Алексеев.

З. Веснинагай фото.

Мүрысөөнэй түрүүшүүл

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой цехүүдэй хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөн һайндэрэй ойртохо бүри улам шангадана. Продукци гаргаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэдэг цехүүдэй тоо олошорно. Тэдэнэй нэгэниинь механическа хабсаралгын цех болоно.

Хабсаралгын цехын партийна организаци (секретаринь нүхэр Рузавин) мүрысөө дэлгэрүүлгые шадамараар хүтэлбэрилнэ. Бригада, пролёт бүхэндэ коммунистнууд болон комсомолецуудые хубаарилан табижа, мүрысөөндэ хүн бүхэнэй эдэбхитэйгээр хабаадалсаха ябадал хангадаг байна. Үргэнөөр дэлгэрһэн энэ мүрысөөндэ коммунистнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, бусадта эрхим жэшээ харуулна. Коммунист нүхэр Заболотский токарна хүдэлмэри дээрэ халаан бүхэнэйнгөө нормые 300 процент дүүргэнэ.

Хабсаралгын цехын хүдэлмэришэд саг үргэлжэ ажалайнгаа бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө оролдодог дээрэһээ түрүүшын кварталай хүдэлмэриин дүнгөөр заводойнгоо паровозно комбинадай дамжуулгын Улаан туг абаа һэн. Тэдэнэр мүнөө энэ тугаа бүхөөр барижа ябана. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хүдэлмэришэдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ гээшэ тон шухала. Тиимэһээ тус цехын хүтэлбэрилэгшэд техническэ һуралсал эмхидхэжэ, слесарьнүүдэй, токарьнуудай мэргэжэлые дээшэлүүлнэ. Энээнэй ашаар нормоёо үлүүлэн дүүргэгшэдэй тоо улам олошорно. Жэшээнь, слесарьнүүд нүхэд Мищенко, Попов болон бусад халаан бүхэнэйнгөө нормые 250 процент хүрэтэр дүүргэдэг болонхой.

М. Поздеев.

Овощь тарилгада бэлэдхэнэ

Түнхэнэй аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз энэ жэлэй овощиин тарилгада һайнаар бэлэдхээ. Эндэ 12 хүнтэй огородно бригада эмхидхэгдэнхэй. Бригадынхид 115 тэргэ шэбхэ парнигуудтаа зөөһэн, шубуунай 15 центнер аргал, 2 центнер үнэһэ бэлэдхэһэн байна. Тэрэшэлэн рассада ургуулха 29.000 хэһэг горшоогхонуудые бэлэдхэбэ.

Мүнөө тэдэнэр парнигуудтаа рассадаа тарижа, мүн огородойнгоо газар дээрэ үтэгжүүлгэ гаргажа, горшоогхонуудые хэжэ байна.

С. Тапхаев.

Колхозуудай полинууд дээрэһээ

★ Механизаторнуудай эршэтэ ажал ★

Кяхтын МТС-эй харьяата Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ Г. Немчиновэй хүтэлбэрилдэг тракторна бригада хабарай тарилга эхилһээр 5-дахи үдэрөө хүдэлжэ байна. Тус бригадын механизаторнуудай дунда тракторист Кожин оролдосотой ажалаараа суурхана. Нүхэр Кожин «ДТ-54» маркын трактораар халаанайнгаа 7 гектар даалгабариин орондо 11 гектар хүрэтэр газар хахална. Һүүлшын 4 үдэрэй туршада нүхэр Кожин 39 гектар газар элдүүрилээ. Тракторист В. Пиликин 6 гектар нормын орондо 8 гектар хахална.

С. Казаковой хүтэлбэрилдэг 4-дэхи тракторна бригада мүн лэ энэ колхоздо хүдэлмэрилдэг юм. Полевой хүдэлмэриин эхилхэһээ хойшо эндэхи трактористнууд Н. Ибрагимов, Г. Немчинов гэгшэд «С-80» тракторта ээлжэлэн хүдэлмэрилжэ, 280 гектар зөөлэн хахалалга хэһэн байна. Тракторист А. Игумнов «ДТ-54» маркын трактораар 105 гектар газар элдүүрилээ. Тус бригадын механизаторнууд Булан гэжэ нютагай 210 гектар газар кукуруза тарихаар бэлэдхэһэн байна. Погранична МТС-эй харьяата Ульяновай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг нүхэр Бондаревай тракторна бригада 160 гектарта шэниисэ, 23 гектарта хара таряа таряа. Трактористнууд Ахметьев, Габдрахманов гэгшэд эрхимээр хүдэлмэрилнэ. Тус МТС-эй харьяата Маленковой нэрэмжэтэ колхоздо П. Овсянкинай хүтэлбэрилдэг комсомолько-залуушуулай тракторна бригада эртын тарилга богонихон болзор соо, эрхим шанартайгаар хэжэ дүүргэхэ гэжэ уялга абанхай.

А. Смирнов.

Тарилга үргэнөөр ябуулагдана

Хүйтэн хабарай болобошье, Бичурын аймагай колхозууд эртын тарилга үргэнөөр ябуулжа захалба. Мүнөө хабар эндэхи колхозууд ехэхэн талмайда һайрамай уһа тогтоожо, культиваци, эртын борнойлго гэхэ мэтэ хүдэлмэринүүдые богони болзор соо эрхим һайн бэлэдхэлтэйгээр хэһэн байна.

Окино-Ключевскойн МТС-эй тракторна бригаданууд Логовскиин нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ 250 га талмайда культиваци хэжэ дүүргээд, һүүлэй үдэрнүүдтэ 153 гектарта шэниисэ тариба. Энэ колхоздо 138 га шэнэ газар элдүүрилэгдээ.

Тус МТС-эй тракторна 3-дахи, 4-дэхи бригаданууд Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо түрүүшын 116 гектарта шэниисэ таряад байна. Эндэ хүдэлдэг В. Казарбинай тракторна бригада 76 гектарта шэниисэ тарижа, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябана.

Бага-Куналейн МТС-эй харьяата «Коммунизм» колхоздо хүдэлмэрилдэг М. Ринчиновэй тракторна бригада хэрээһэлүүлэн тариха түрүү арга хэрэглэжэ, 40 гектар талмайда шэниисэ таряа.

Бичурын аймагай МТС-эй харьяата колхозуудай дунда Калининай болон Ждановай нэрэмжэтэ колхозууд эртын тарилга эгээн түрүүн эхилһэн байна. Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг Н. Шодоевой тракторна бригада 450 гектарта эртын тарилга хээ. Эндэхи Калининай нэрэмжэтэ колхоз 125 гектарта шэниисэ тариба.

И. Аширов.

Шухала хүдэлмэри мартагдана

ТОРИ. **(Телефоноор абтаба).** Ойрын жэлнүүдтэ малай ашаг шэмэ үгэлгые эрид дээшэлүүлхэ гэжэ шиидэһэн Ториин аймагай колхозууд энэ жэлдэ хамта 5 мянган шахуу гектарта кукуруза тариха гэжэ шиидэһэн юм. Тиигээд энэ хабартаа кукуруза тарилгада бэлэдхэхэ талаар зарим тэды хүдэлмэри хэгдэжэ захалһан байгаа.

Гэбэшье, һүүлэй үедэ, илангаяа полевой хүдэлмэринүүдэй захалһанһаа хойшо кукуруза тарилгада бэлэдхэл элитээр һуларуулагдаба. Илангаяа Бургалтайн МТС-эй харьяата Сталинай нэрэмжэтэ, «Заветы Ильича» колхозуудта кукуруза тарилгада бэлэдхэл муугаар ябуулагдажа байна. «Заветы Ильича» колхозой һүнэйтоварна фермын газаа хэдэн зуун тонно наг шэбхэ сугларшоод байбашье, тэндэһээ зуугаад метрын газарта байдаг кукуруза тариха участок дээрэ нютагай үтэгжүүлгэнүүд гаргагданагүй. Колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Модоров кукуруза тариха газарта агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэхэ хүдэлмэриие хүсэд тооногүй.

Бургалтайн МТС-тэ кукуруза тариха оройдоол 2 сеялкэ бии. Юрын сеялкэнүүдые кукуруза тариха болгожо тааруулха хүдэлмэри орхигдошоо. Кукуруза тарижа эхилтэр оройдоо хахад һара тухай сагай үлөөд байхада Ториин ба Бургалтайн МТС-үүдэй тракторна бригаданууд сеялкын агрегадуудые хүдэлмэришэдөөр бүридүүлнэгүй. Кукуруза тариха заабаритай механизаторнууд болон колхознигууд мүнөө болотор танилсуулагдаагүй байһаар. Хоёр МТС-эй агрономууд энэ хабартаа табан жэлэй хэмжээ-ябуулгануудые зохёолгоор бүхы хүдэлмэрөө хизаарлажа, кукуруза тариха агротехникэтэй колхознигуудые танилсуулнагүй.

С. Юрьев.

Парти, правительствын уряагаар

Улан-Удэ. Городой предприятинүүд болон эмхи зургаануудай коллективүүдтэ колхозуудые хүтэлбэрилхы кадрнуудаар бэхижүүлхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй ба СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Хандалгые бэелүүлһэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан суглаанууд боложо үргэлжэлһөөр.

Предприятинууд болон эмхи зургаануудай коллективүүд колхоздо гарахаа гэжэ шиидэһэн хүнүүдэй мэдүүлгэнүүдые анхаралтайгаар хараад үзэхэ зуураа, тэдэнэй эмхидхэлэй шадабарииень, эрдэм бэлигыень, болон бусад шанарыень хараадаа абасана. Кировэй нэрэмжэтэ олзоборилгын артелиин коллективэй гэшүүн, мэжэдэ слесарьнүүдэй бригадир нүхэр Колотушаһаа мэдүүлгэ' ороод байна. Артелиин коллектив тэрэнэй мэдүүлгые хаража үзөөд, колхозой түрүүлэгшээр эльгээжэ болохо гэжэ зууршалба.

Мүн «Бурмонкоопсоюзай» партийна организациин секретарь Т. А. Андрианов, правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Б. Доржин гэгшэд колхоздо эльгээхые гуйжа, мэдүүлгэ баряа.

Гусино-Озёрск. Эндэхи предприятинууд болон эмхи зургаануудай түрүү хүдэлмэришэд болон албахаагшад парти, правительствын уряада харюу болгон колхоздо гаража ажаллаха гэжэ шиидэнэ. Галуута-Нуурай загаһанай заводой директор С. Дугарон колхоздо эльгээхые гуйжа, партиин Сэлэнгын айкомдо бариһан мэдүүлгэ соогоо иигэжэ бэшэнэ: «Хүдөө ажахын үйлэдбэриие яһала һайн мэдэнэб, хүтэлбэрилхы дүй дүршэлтэйб. Колхозой түрүүлэгшээр томилогдоо хадаа, ниитын ажахые хүгжөөхын түлөө хамаг хүсэеэ гаргаха байһанаа найдуулнаб».

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Хабарай тарилгын үедэ ниитэ-политическэ хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулха

Полевой стан бүридэ улаан булантай болохо

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө хабарай тарилгын хүдэлмэриие саг соонь, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ гээшэ ехэхэн удхашанартай. Саянтын МТС-эй харьяата колхозууд мүнөө жэл 1200 гектарта кукуруза тариха, ороohото культурануудай ургасые дээшэлүүлхэ гэхэ мэтын шухала зорилгонуудые табяад байна. Тиин мүнөө жэл сагай уларилай хүйтэн байhан дээрэhээ хабарай тарилгын хүдэлмэри ехэ оройтожо эхилбэ. Тиимэhээ тэрэниие түргэнөөр, шанартайгаар үнгэргэлгэдэ бүхы анхарал хандуулагдаха ёhотой.

МТС-эй болон колхозуудай партийна эхин организацинууд эдэ бүгэдые хараадаа абажа, колхознигууд болон механизаторнуудай дунда хабарай тарилгын түрүүшын үдэрнүүдhээ эхилэн ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа байна. Тракторна болон таряанажалай бригадануудай поли дээрэ гарахаhаа бүри урда МТС-эй, колхозуудай партийна организацинууд агитаторнуудай составые шэнээр хаража үзөөд, бригада бүхэндэ бэлэдхэл hайнтай агитаторнуудые томилhон байна. Хабарай полевой хүдэлмэриин үедэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулхаар томилогдоhон агитаторнуудтай семинар үнгэргэгдэжэ, тэндэ теоретическэ темээр лекцинүүд уншагдаhан, хөөрэлдөөнүүдые яажа эмхидхэхэ тухай заабари үгтэhэн байха юм.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэриие hайнаар ябуулха зорилгоор полевой стануудта улаан булангууд, культбазанууд түхеэрэгдэнхэй. Жэшээ болгон «Улаан-Оронго» колхозой 1-дэхи бригадын полевой стан абаад үзэе. Тракторна бригадынхидтай хамта эндэ 80-аад хүн байрлажа ажаллаха юм. Эндэ тусхай гэр соо улаан булан түхеэрэгдэнхэй. Тэндэ радиоприёмник, газетэ, журналнууд шатар, даам бии. Колхозой агроном нүхэр Анисимова, МТС-эй главна агроном нүхэр Тармаев гэгшэд улаан булангай түсэбэй ёhоор агротехникын болон бусад асуудалнуудаар колхознигуудтай хөөрэлдөө хэжэ байдаг. Тиихэдэ, улаан булангые даагша агитатор нүхэр Цыремпилов, парторганизациин секретарь нүхэр Гармаев, инструкторска группын хүдэлмэрилэгшэд, Оронгын дунда hургуулиин багшанар уласхоорондын болон орон доторой байдал тухай хөөрэлдөө, элидхэл, лекцинүүдые неделидээ 2—3 дахин үнгэргэдэг юм.

Тус парторганизациин агитаторнууд гансахан үгөөрөө бэшэ, харин ажал хэрэгээрээ колхознигуудта жэшээ харуулжа, ажахын ямаршье hалбарида түрүү зэргэдэ ябалсана. Агитатор комсомолец Ганжуров полевой хүдэлмэриин түрүүшын үдэрнүүдhээ эхилэн хэдэ хэдэн хөөрэлдөө үнгэргөө. Нүхэр Ганжуров кукуруза тарилгын комсомольско-залуушуулай звеное хүтэлбэрилдэг юм. Теэд кукурузын аша туhа тухай миил юрэнхы хөөрэлдөө хээд дүүргэдэг бэшэ, харин тэрэнэй ургасые дээшэлүүлхын түлөө бодото хүдэлмэри ябуулна. Жэшээнь, тус бригадынхид кукуруза тарилгын 20 гектар газар дээрэ hайрамай уhа тогтооhон, 400 гаран тонно наг шэбхэ гаргаhан байна. Звеногой гэшүүд эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ, үдэрэйнгөө нормые хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

Мүн тэрэшэлэн «Коммунизм» колхозой парторганизаци (секретаринь нүхэр Николаев) нүхэр Бандаевай хүтэлбэрилдэг Хүтэлэй Үбэр гэжэ газартахи тарянанажалай бригадын полевой станда зохид hайн улаан булан эмхидхэhэн байна. Улаан булангые даагша коммунист Дашацыренов полевой хүдэлмэриин эхилhээр политическэ болон хүдөө ажахын темээр хэдэн элидхэл, лекцинүүдые эмхидхэбэ. Улаан булан соо элдэб литература, газетэ, журналнуудhаа гадна, харуулан ойлгуулха агитаци—диаграмма, плакат, лозунгнууд hайнаар бэлэдхэгдэнхэй. Тарилга дээрэ хүдэлмэрилдэг колхознигууд болон механизаторнуудай дунда дэлгэрhэн мүрысөөнэй дүнгүүд үдэр бүри гаргагдажа, показателиин доскада бэшэгдэдэг. Гадна, «Дайшалхы хуудаhанууд», «Молни» саг дарыдаа гаргагдажа байдаг юм. Улаан булангай түсэбэй ёhоор эндэ үдэшэ бүри hонирхолтой ниитын хүдэлмэри үнгэргэгдэнэ.

Хабарай полевой хүдэлмэриин үедэ колхознигууд болон механизаторнуудай дунда ниитэ-политическэ, культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ Оронгын дунда hургуулиин багшанар эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тус hургуулиин залуу багша нүхэр Олзоевагай хүтэлбэреэр эндэхи уранhайханай самодеятельностиин коллектив полевой стануудта гаража, концерт, наадануудые табина, элдэб темээр элидхэлнүүдые хэнэ.

Хүдөөгэй клубууд болон библиотекэнүүд өөhэдынгөө хүдэлмэриие полевой станууд дээрэ эмхидхэжэ, хабарай полевой хүдэлмэридэ ябаhан колхознигууд болон механизаторнуудые хангана. Жэшээлбэл, Гильбирын хүдөөгэй клубые даагша нүхэр Дашацыренов ехэнхи хүдэлмэреэ Омогтын болон Хүтэлэй Үбэрэй полевой станууд дээрэ ябуулдаг болоо.

Полевой хүдэлмэридэ ябадаг хүнүүдые эд бараа болон эдеэ хоолой зүйлөөр таhалгаряагүй хангаха зорилгоор Оронгын сельпо нэгэ авто-ларёк, мүн дүтын полевой стануудта ябаха хоёр морин ларёк эмхидхээ.

Колхознигууд болон механизаторнуудай культурно-ажаhуудалые hайжаруулха хэрэгтэ партийна организацинууд анхаралаа ехээр хандуулна.

Хэды тиимэ байбашье, хабарай тарилгын үедэ үргэн ниитэ колхознигуудай дунда ниитэ-политическэ хүдэлмэри эмхидхэхэ талаар манай айкомой, илангаяа инструкторска группын хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии байна. Зарим парторганизациин агитаторнууд агитационно-ойлгууламжын хүдэлмэриие мүнөө хүрэтэр hайнаар табижа шадаагүй. Жэшээлбэл, Саянтын МТС-эй парторганизациин (секретаринь нүхэр Егадуров) олохон агитаторнууд мүнөө хүрэтэр өөhэдынгөө дааhан участогта нэгэшье хөөрэлдөө хээдүй байhаар. Мүн «8-ое Марта», Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудай парторганизациин агитколлективүүд хабарай тарилгын үедэ ниитэ-политическэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулна.

Ушар иимэhээ манай инструкторска группа ойрын саг соо бодото хэмжээнүүдые хараалжа, ниитэ-политическэ хүдэлмэриие эрид hайжаруулха зорилготой.

Д. Цыренов, КПСС-эй Иволгын айкомой Саянтын МТС-эй зонодохи секретарь.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Алтай» совхозой 1-дэхи отделениин агроном А. В. Жвырко (зүүн гарhаа) үрэhэнэй шалгалтын лабораториин ахалагша лаборант Т. С. Демидовада шэнииисын үрэhэ хоёрдохёо шалгахын тула үгэжэ байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Нютаг бүхэнhөө

★ Закаменай аймагай Культурын байшангай уранhайханай самодеятельностиин коллектив Городок город ошожо концерт харуулба. Мүн гастрольдо ябаха зуураа тэдэнэр Холтосон, Инкур гэжэ тосхонуудай ажалшадта концерт харуулаа.

Тэдэнэрэй концертнэ программада эб найрамдал тухай дуунууд, шүлэгүүд ба бусад номернууд бии.

★ Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын хэлхеэ-холбооной конторын почтальон Анна Семенкова хүдэлмэридөө ехэ харюусалгатайгаар хандана. Энэ нүхэр ерэhэн бэшэг, газетэ, журналнуудые ажалшадта hаадгүйгөөр хүргэдэг. Мүн газетэ, журнал тарааха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байна.

★ Баргажанай аймагай Баянголой дунда hургуулида физикын, мүн хүдөө ажахын машинануудые шудалха кружогууд hайнаар хүдэлмэрилнэ. Физикын багша Доржо Кондратьевич Мухановай хүтэлбэри доро 8—10 классуудай hурагшад трактор ба мотоцикл жолоодохо мэргэжэл шудална. Тус hургуули мотоцикл ба хэрэгhээ гараhан трактор МТС-hээ кружогуудтаа абаха болоо.

★ Зэдын аймагай Гэгээтын сомоной Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой клубта Бурят-Монголой гүрэнэй филармониин артистнар концерт харуулба.

Колхознигууд РСФСР-эй габьяата артист Н. В. Таровай дуулаhан дуунуудые ехэ hонирхон шагнаба.

★ Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ томодхогдоhон колхозой уранhайханай самодеятельностиин коллектив Ворошиловай нэрэмжэтэ хүршэ колхоздоо концерт харуулаа.

Тэдэнэй харуулhан номернууд удхынгаа ба гүйсэдхэлгынгөөшье талаар ехэ hайн байгаа. Үбгэн колхознигууд Очиров, Гармаев, Дугданов гэгшэдэй дуулаhан бурят арадай хуушанай дуунууд суглааргшадые hонирхуулаа.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Модошодой ажал хүдэлмэриие үргэнөөр харуулха

Заиграйн аймаг республика доторoo ой модоной эгээл ехэ промышленностьтай аймаг мүн. Эндэ Онохойн модоной комбинат, Хандагатайн, Черемуховска, Баруун Тарбагатайн, Эрийскэ, Шулуутайн леспромхозууд ба ой модоной промышленностиин үшөө хэдэн предприятинууд бии. Тэдэнэй бүтээдэг ажал хүдэлмэриие хаража үзэхэ болоо hаа, аймаг доторхи имагтал табан леспромхозуудынь республикын ой модоной промышленностиин валовой продукциин 40 гаран процентые бүтээн гаргана.

Эдэ предприятинуудта хэдэ мянгаад хүнүүд ажаллажа, айхабтар ехэ техникэ хэрэглэгдэнэ. Тэдэнэр оронойнгоо томо томо барилгануудта, промышленна центрнүүдтэ жэл бүри хэдэн арбаад мянган кубометр модо ашаалан эльгээнэ.

Тиин ой модоной промышленностиин тус предприятинуудай ажал хүдэлмэриие КПСС-эй Заиграйн райкомой ба ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй орган—**«Путь Сталина»** газетэ хэр зэргээр харуулна гээшэб? Энэ жэлэй үнгэрhэн hаранuудта хэблэгдэн гаргагдаhан номернуудыень абажа үзэхэдэ, ой модоной промышленностиин предприятинуудай, модошодой ажал хүдэлмэри тухайда миил арбаад бишыхан корреспонденци, мэдээсэлнүүд тус газетэдэ толилогдоhон байха юм. Зүгөөр, аймаг доторхи леспромхозуудай болон ой модоной промышленностиин бусад предприятинуудай ямараар ажаллажа байhые, урдаа табигдаhан зорилгоёо модошодой хэр зэргээр бэелүүлжэ байhые эдэ материалнуудhаа мэдэхын аргагүй.

Энэ газетын февралиин 11-нэй номерто Баруун Тарбагатайн, Эрийскэ леспромхозууд тушаа хоёр бишыхан информаци толилогдоhон байгаа. РСФСР-эй, БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ, мүн нютагай Соведүүдтэ hунгаха hунгалтые ажалай ямар амжалтаар эдэ леспромхозуудай коллективүүдэй угтахаяа байhан тухайда тэдээн дотор хэлэгдэhэн байгаа. Тэрэ гэhээр хоёр hара үлүүтэй саг үнгэрөө. Зүгөөр эдэ леспромхозуудай ажал хүдэлмэри тухай нэгэшье статья тус газетэдэ энэ үе соо толилогдоогүй байха юм. Ондоо нэгэ жэшээ абажа үзэе. Хандагатайн леспромхоз ой модоной томо предприятинуудай нэгэниинь бшуу. Теэд энэ предприятиин ажал хүдэлмэри тухайда газетэ баhа юушье бэшэнэгүй.

Модошодой ажаhуудалай асуудалые, тэдэнэй дунда ябуулагдадаг ниитэ-политическэ ба культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие редакциин хүдэлмэрилэгшэд ёhотойгоор hонирхоногүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Гадна, «Путь Сталина» газетэ модошодой ажал хүдэлмэридэхи дутуу дунданууды саг соонь элирүүлэн шүүмжэлдэггүй, магад хаа яа шүүмжэлээшье hаа, тэдэнэй ажалдахи дутагдалнуудай гол шалтагаануудые хүсэд элирүүлжэ шаданагүй.

Энэ газетын апрелиин **8-най** н... мерто «Гээгдэhэн предприяти» ... hэн бэшэг толилогдоhон бай... Энээн дотор Черемуховска леспр... хозой хүдэлмэридэхи дутагдал ту... хэлэгдэнэ. Тус леспромхоз янва... февраль, март hаранuудта модо ... лэдхэхэ түсэбөө ойролдоо 40—60 пр... цент дүүргэhэн байна. «Леспром... зой гүнзэгы гээгдэлдэ ороод бай... —гэжэ газетэ бэшэнэ, — эдэ дүрс... даhан тоо баримтанууд гэршэлнэ...

Энэ ушарые юугээр тайлбари... хэрэгтэйб? Леспромхоздо ёhотой ... рим, журамшье үнэндөө үгы ю... Леспромхозой коллектив (?) үйл... бэриингөө түсэбые дүүргэхын ту... харюусалгатайгаар оролдоногүй...

Үйлэдбэриингөө түсэбые дүүр... гүй байhанайнь түлөө леспромхо... бүхы коллективые газетын зэмэлх... алдуутай байна. Юуб гэхэдэ, н... дэхеэр, өөрынгөө нормые дүүргэ... үлүүлэншье дүүргэдэг нүхэд энэ... леспромхоздо хэдэн олон бии б... hаниинь дамжаггүй. Хоёрдох... ажал хүдэлмэридэ алдуу дутуу ... рахадаа, ехэнхидээ хүдэлмэришэ... мууhаа бэшэ, харин хүтэлбэри... шэдэй мууhаа үзэгдэдэг байhани... хэндэшье мэдээжэ бшуу. Тиин ... леспромхозой хүдэлмэридэхи дут... далнуудай гол шалтагааниие ... рүүлхын тула нэн түрүүн тус пр... приятиин хүтэлбэрилэгшэдэй а... лые шэнжэлэн хаража үзэхэ хэ... тэй байгаа. Харин энэ бэшэг до... тиигэжэ шадагдаагүй байна.

Газетэ болбол түрүү модошо... дүй дүршэлые олоной шадабари б... гохын түлөө оролдоногүй, үйлэ... риингөө түсэбые болзорhоонь ... дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын ... лөө ой модоной хүдэлмэрилэгшэ... дунда дэлгэрhэн социалистиче... мүрысөөе hайнаар харуулнагүй.

Аймаг доторхи ямаршье л... промхозыень абажа үзэхэ болоо ... түрүү модошод тэндэ олон б... юм. Жэшээнь, Хандагатайн л... промхозой Геннадий Ярославце... хүтэлбэрилдэг комсомольско-зал... шуулай бригада олондо мэдэ... болонхой. Тус бригада эрхим а... лайнгаа түлөө, цикличнэ график ... дамараар хэрэглэhэнэйнгээ ту... ВЛКСМ-эй обкомой дамжуул... Улаан туг нёдондо абаад, тэрэнээ ... нөө бүхөөр барижа ябана. Энэ жэ... үнгэрhэн дүрбэ hара соо тус бри... хододоо түрүүлэн ябажа, тэрэ... гэшүүн бүхэниинь дунда жэшээ... нормоёо 130—170 процент үдэр ... дүүргэнэ. Мүн үйлэдбэриин иимэ... рүүшүүл Баруун Тарбагатайн, Э... скэ леспромхозуудташье бии. ... зуура, эдэ түрүү модошодой а... хүдэлмэри тухайда бэшэгдэhэн ... гэшье корреспонденци аймагай г... тэдэ толилогдоогүй байна.

Эдэ бүгэдэ дээрэhээ абажа ү... дэ, ой модоной промышленност... предприятинуудай ажал хүдэлм... «Путь Сталина» газетэдэ угаа ... галтагүйгөөр харуулагдана ... тобшолол хэхэ шухала. Тиим... эдэ бүхы дутагдалнуудаа ойрын ... соо усадхаха гээшэ тус газетын ... дакциин хойшолуулагдашагүй ... га мүн.

Эрхим агитаторнуудаа табяа

Зэдын аймагай колхозууд болон МТС-үүд хабарай полевой хүдэлмэринүүдые үргэн далайсатайгаар ябуулжа байна. Молотовой нэрэмжэтэ колхозой тарянанажалай бригаданууд Үшөөтэйн МТС-эй хоёр тракторна бригадын хүсөөр эртын ороохото культурануудые тарижа дүүргэхэеэ байна.

Колхозой правлени болон партийна эхин организаци поли дээрэ хүдэлмэрилдэг механизаторнуудые, колхознигуудые зохид hайн байраар хангаха гэжэ оролдоно. Шэнэ хахалагдаhан Хоолой гэжэ газарта полевой стан барижа үрдеэгүй дээрэhээ тракторна вагончигуудые табяа.

Доодо Үшөөтэй гэжэ газарта ажалладаг тракторна бригада полевой стандаа байрлана. Полевой стан, тракторна вагончигуудта механизаторнуудай сүлөөтэй сагаа үнгэргэхэ хэрэгсэлнүүд — шатар, даам, хүгжэмэй инструментнүүд бии. Эндэ хабарай тарилгые агротехническэ богони болзор соо, hайн шанартайгаар үнгэргэхые уряалhан лозунг, плакадууд бии юм.

МТС-эй, колхозой партийна организацинууд эрхим агитаторнуудаа бригадануудта эльгээгээ. Тэдэнэй ниитэ-политическэ хүдэлмэриие тарилгатай нягта холбоотойгоор ябуулhанай ашаар хабарай полевой хүдэлмэринүүд hайнаар үнгэргэгдэжэ байна. Апрелиин 28-най мэдээгээр эндэ 1050 гектар дээрэ тарилга хэгдээд байна. Колхозой полинууд дээрэ hүни үдэргүй трактор, машинануудай хүнхинөөн замханагүй.

К. Михайлов.

КУКУРУЗА ТАРИДАГ ЗВЕНОНУУДТА ТУhАЛАМЖА

КУКУРУЗА ТАРИЖА УРГУУЛХА АГРОТЕХНИКЭ

Орон дотор хуряажа абтаха ороohо тарянай хэмжээе 1960 он хүрэтэр жэл бүриин 10 миллиард пүүдhээ доошо бэшэ болгохо, малажалай ашаг шэмэ абалгые хоёр — хоёр дахинhаа үлүүгээр нэмээхэ гэhэн арадай ажахын тон шухала зорилго КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленум табиhан байна.

Арадниитын удхатай энэ зорилгые бэелүүлхэ имагта шухала эшэ нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь—кукурузын тарилга үргэдхэхэ ба ургасыень бүри ехэ болгохо хэрэг болоно. Энэ шухала культура таридаг талмайе 1960 он болотор орон дотороо 28 миллион гектар хүрэтэр үргэдхэхэ ёhотой байнабди.

Ондоо культурануудтай жэшэбэл, кукуруза гээшэмнай ган гасуурта тэсэмгэй культура юм. Гэхэ зуура, эшэдээ олон набшатай байдаг туладаа хүрьhэн соохи уhа шииг ехээр хэрэглэдэг. Тиимэhээ, гандадаг районуудтахи газарай хүрьhэ элдүүрилхэ хүдэлмэриие шииг нойто суглуулгада, тарялангаа буртаг үбhэнүүдhээ арилгаха хэрэгтэ туhалхаар эмхидхэхэ шухала.

Баян ургаса туйладаг мастернууд кукурузын таригдаха газарые шанаржуулхадаа—солоомын узуурые элдүүрилжэ эхилдэг, тиигэhэнэйнгээ hүүлээр хүрьhыень предплужнигтай плугаар намар эртэ хахалдаг байха юм. Хара хүрьhэтэй газарые намартаа—25 сантиметрhээ гүйхэн бэшээр, харин хара бэшэ хүрьhэтэй газарые—хахалагдадаг хүрьhэнэйнь хаба соо элдэхэ хэрэгтэй. Хүрьhэн соохи уhа шиигые үлөөхын тула, намар хахалагдаhан газараа хабар эртэ борнойлхо шухала.

Органическа ба минеральна үтэгжүүлгэнүүд элбэг ехэ ургаса абаха хэрэгтэ угаа ехэ удхашанартай. Марк Озерныn звено хара хүрьhэтэй бэшэ газарташье гектар бүриин 18—20 тонно нэгшэhэн шэбхэ тараахаhаа гадна, тарилгадаа нэмэлтэ тэжээл үгэдэг юм. Хара хүрьhэгүй үнэhэлиг шоройтой газарта үтэгжүүлгэ хэхэ хэмжээе бүри ехэ болгодог байна.

1954 оной хабар Горьковско областиин Балахнинска районой Калининай нэрэмжэтэ колхоз хахалха газартаа гектар бүриин 40—50 тонно шэбхэ тарааhан байгаа. Тэрээнhээ гадна, тарилгын урда тээ культиваци хэхэhээ түрүүн 0,5 центнер аммиагай селитр, 1,5 центнер суперфосфат, 2 центнер хлортой кали тарааhан байна. Тэрэнэй ашаар 15 гектар талмай дээрэhээ кукурузын 500 — 600 центнер, тиихэдэ эрхим участогуудhаа—гектарай 700 центнер эшэ набша ургуулжа абаа.

Тарилга хэхэhээ урид газарай хүрьhэ элдүүрилбэл, шииг нойтыень үлөөхэ, буртаг үбhыень үгы хэхэ, тарилгада ба үрэhэнэй ургахада таарамжатай зохид байдал хангаха ёhотой. Намарай парые эртэ борнойлхоhоо гадна, культиваци хоёр дахинhаа үсөөн бэшэ хэхэ, дары борнойлхо хэрэгтэй: түрүүшын культиваций 10—12 сантиметр гүнзэгыгөөр, хоёрдохииень—тарилга хэхынгээ урда тээхэнэ үрэhэ булаха хэмжээтэйгээр хэдэг. Хүндэ (хубхыдэг) хүрьhэндэ культиваци хэхын орондо, 14—16 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалхада болохо. Удаа тээнь тарялангай газарые 7—8 сантиметр гүнзэгыгөөр хэды дахин культивацилха хэрэгтэй. Гандадаг нютагта тарилга хэхынгээ урда тээ газараа балуураар жэгдэлхэ шухала.

Тарилга хэхэ үрэhэнэй сортые зүбөөр шэлэжэ абалга агротехническэ хэмжээ-ябуулганууддай дунда имагта шухала үүргэ дүүргэдэг. Үндэрөөр ургадаг, hайн таряа ба эшэ набша үгэдэг, оройшог эдеэшэдэг сортнуудыешье хаа хаанагүй, зоримгойгоор тарижа ургуулха хэрэгтэй. Гибриднэ үрэhэн илангаяа ехэ таряа ба эшэ набша үгэдэг юм. Тиимэhээ, КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленум кукурузын тарилгые ойрын 2—3 жэл соо—гибриднэ үрэhөөр лэ хэдэг болохо гэhэн зорилго табинхай.

Кукурузые элдэб үбшэнhөө hэргылэн хамгаалхын тулада, тарилга хэхэhээ урид үрэhөө гранозан гэдэг хороор (центнер үрэhэндэ 100 грамм хорон хүртэхөөр) гү, али АБ гэдэг хороор (центнер үрэhэндэ 150 грамм хүртэхөөр бодомжолон) угааха шухала. Шэнэ ба боро газарта гү, али олон жэлэй ногоо тариhан хүрьhэндэ кукурузын таригдаха байгаа hаань (тиимэ газар проволочник гэдэг хорото хорхойhоо ехээр гэмтэдэг юм), хүрэнгынгөө үрэhые гранозанаар угааhанай hүүлээр 12 процентын гексахлоранаар (центнер үрэhэндэ 2 килограмм хорон хүртэхөөр) тооhотуулха хэрэгтэй. Меркуран гэдэг (гексахлорантай гранозаниие холиhон) хороной бии байгаа hаань, үрэhөө тиимэ хороор (центнер үрэhые 200 грамм хороор) угаадаг байна.

Газарай хүрьhэнэй 10 градусhаа доошо бэшэ боложо дулаасанхай байхадань, кукурузын үрэhэн жэгдээр ургажа эхилдэг юм. Энээниие үндэhэ болгон, ямар райондо, ямар колхоздо (тус тустань) кукуруза тариха болзорые тодорхойлхо шухала. Дан эртэ тарихада, кукурузын жэгдэ бэшээр, hырэг шэнгэнээр гарадаг байhыень хараада абаха хэрэгтэй. Тиигэбэшье, тарилгаяа оройтуулжа болохогүй.

Квадратно-гнездовой аргаар тарибал, энэ культура бүхы нютагуудта элбэг ехэ ургаса үгэхэ. Тиимэ аргаар тарихада — рядууд хоорондохиие машинаар элдүүрилхэ арга олгохо, тарилгада харууhа хангалгые ехээр хүнгэдхэхэ байна. Газарай хүрьhэнэй бамбагар ба буртаг үбhэгүй байхадань, тэндэ шииг нойтон баригдасатай, тэжээл болгохо зүйлнүүд сугларастай, ургасын бэежэхэдэ таатай зохид болодог байха юм. Кукурузые квадратно-гнездовой аргаар тарихадаа, нүхэнүүдэй хоорондохи зайе: уhа шиигээр дутамаг нютагуудта—70х70 сантиметр, уhа шиигээр элбэг нютагуудта — 60х60 сантиметр, ногоон тэжээл болохо кукуруза ургуулхадаа — 45х45 сантиметр байлгаха хэрэгтэй.

Хүрэнгын үрэhэ тариха нормонь тэрэнэй шанарhаа дулдыдуулагдажа тодорхойлогдодог. Мянган монсогор томошог ороohоной шэгнүүрэй 250 грамм болохо байгаа hаань, нүхэн бүридэ 4 ороohо (рядууд хоорондонь 70х70 сантиметр зайтайгаар), нэгэ гектар газарта 20 килограмм тариха.

Үрэhөө булалгын хэмжээн кукурузын жэгдэ hайнаар ургалгада ехэ удхашанартай байдаг. Тарилгын болзорhоо, хүрьhэнэй шанарhаа, тэрэнэй шииг нойтоной хэмжээнhээ дулдыдуулан үрэhөө тариха шухала: структурна — хара хүрьhэтэй, хара хүрьhэтэй бэшэ hэрхигэр газарта —8—10 сантиметр гүнзэгыгөөр, хүндэ хүрьhэндэ —4—6 сантиметр гүнзэгыгөөр үрэhөө булаха хэрэгтэй. Гандадаг тала нютагуудтахи газарай хүрьhэнэй дээдэ захын ехээр хатадаг байгаа hаань — үрэhөө 12 сантиметр хүрэтэр гүнзэгыгөөр тарихада болохо. Нүхэн бүридэ 4—5 үрэhэ тариха.

Тарилгынгаа hайнаар ургахын ба буурсагуудайнь хүсэд бүрилдэхын тулада таатай зохид харууhа хангаха шухала. Тарилга хэhэнэй hүүлээр хоёрдохи—гурбадахи үдэртэнь гүйхэнөөр борнойлхо хэрэгтэй. Газарай хүрьhэнэй хатажа нигтарха хэбэртэй болоо hаань, тэрэниие дары борнойлжо, зөөлэрүүлхэ шухала. Тиихэдээ кукурузын хэлхын hаяхан бултайжа байха үедэнь борнойлжо болохогүй—тиигээ hаа гэмтэжэ магад юм. 2—3 набшануудай гараhан хойно борнойлходо хамаагүй.

Эшэдэнь 3—4 набшаhанай бии болоходо, рядууд хоорондуурхиие түрүүшынхеэ 8—10 сантиметр гүнзэгыгөөр хоёр тээшэнь элдүүрилдэг. Тиихын тулада нэгэ таладаа hабарнуудтай—хутагануудтай культиваторнуудые хэрэглэхэдэ болохо. Ургажа байhан кукурузын эшэнүүдэй хажуу талаар 10—12 сантиметр үргэнтэй хамгаалгын газар үлөөгдэдэг юм. Нүхэнүүд шадархи хүрьhые гараар элдүүрилхэтээ хамта, нүхэн бүридэ hайнаар ургаhан 2—3 эшэ үлөөгөөд, бэшыень түүжэ зайсуулха хэрэгтэй. Нүхэн соо нэгэ эшын үлэhэн байгаа hаань, ондоо нүхэнүүдhээ абажа hуулгаха гү, али ургуулагдаhан үрэhэ асаржа тариха шухала. Малда эдюулхэ ногоон эшэ, набша ургуулжа абаха тарилгаhаа тиигэжэ илгаhанай хэрэггүй.

Рядууд хоорондохиие хоёрдохёо 6—8 сантиметр гүнзэгыгөөр, саашадаа—4—6 сантиметр гүнзэгыгөөр элдүүрилдэг байна. Рядуудые hайтар элдүүрилхэhээ гадна, нүхэнүүд соогуурхи буртаг үбhые түүжэ арилгаха шухала.

Органическа гү, минеральна үтэгжүүлгээр, илангаяа шэбхын наг ба шубуунай аргалаар тарилгадаа нэмэлтэ тэжээл үгэхэдэ, кукурузын ургасань улам ехэ болодог. Кукуруза гээшэмнай удааншаг саг соо тэжээл хэрэглэдэг, буурсагуудайнгаа бүрилдэжэ ба ороohонойнгоо эдеэлжэ байха үедэ илангаяа ехэ тэжээл эридэг культура юм. Тиимэhээ, үйлэдбэриин новаторнууд кукурузын тарилгада 2—3 дахин нэмэлтэ тэжээл үгэдэг байна. Түрүүшынхеэ—3—4 набшаhанай гаража байха үеэр, хоёрдохёо — сэсэгээ гүбижэ байха үеэрнь, гурбадахяа — буурсагуулай бүрилдэhэнэй hүүлээр үгэжэ эхилдэг.

Хүдөө ажахын түрүүшүүл кукурузын ургасын гарасаhаань дулдыдуулан, хара хүрьhэтэй бэшэ газарта элдэб хэмжээтэйгээр минеральна үтэгжүүлгэ үгэдэг байна. Багашагаар үтэгжүүлэгдэhэн хүрьhэндэ нэмэлтэ тэжээл үгэхэ бүхэндөө: ... тар бүриин 0,5—0,7 центнер ам... гай селитр, 1—1,5 центнер супер... фат, 0,7—1,0 центнер калийна д... хэрэглэнэ. Кукурузын тарилгада ... шэбхэ ба тахяагай аргал шэ... хэдэ илангаяа ехэ үрэ үгэдэг ю...

Ургамалда искусственна үрэж... гэ нэмэжэ хэбэл, буурсагуудай ... наар бүрилдэлгэдэ туhалжа, ... рузын ургасые нилээд ехээр нэ... дэг. Тиимэ үрэжүүлгые кукур... сэсэглэжэ байха үе соо 3 дахи... үсөөн бэшээр, 3—4 хоногой зай... гаар, үглөөгүүр эртэ хэхэ хэрэ... Нэмэлтэ эшын гарамсаарнь тайр... хаядаг юм. Головнятай буурса... дые дары зайсуулжа, газарта бу... шухала.

Кукурузын хүсэд эдеэшэдэг н... гуудтахи олохон колхозууд тэрэ... хуурай зангаарнь ороohон болго... хуряажа абадаг байгаа. Гэхэ зу... тэрэнэй ехэнхи хубиие hүн эде... боложо байха үедэнь хуряажа ... hаа, ажахыда бүри ехэ ашагтай ... ха болоно. Тиигэбэл—гахайнуу... шубуудые шахаха, буурсагууд... кукурузын силосээр элбэг бол... үнеэдтээ эдюулхэ hайн силос е... дараха байнабди. Тиимэhээ, ... районуудташье тарилгынгаа ех... хубиие буурсагуудай hүн эдеэтэй ... ложо байха үедэ ами аминдань ... ряажа абаха: түрүүшээр буурса... дыень тайража абаад, консерв... валhэнэй hүүлээр, эшэ набша... дыень хуряажа силослэхэ хэрэг...

Колхознигууд, МТС-үүдэй б... совхозуудай хүдэлмэрилэ... КПСС-эй ЦК-гэй январска Пл... мэй шиидхэбэринүүдээр зоригж... хүдөө ажахын бүхы культурану... тусхайлан хэлэбэл кукурузын ... баян ургаса абахын түлөө социа... тическэ мүрысөө дэлгэрүүлжэ б... Агротехническэ хэмжээ-ябуулга... дые бүрин бэелүүлээд байбал, ... зорилгын амжалтатайгаар ш... хэгдэхэнь дамжаггүй.

А. ГОЛОВНЕ...
хүдөө ажахын науканууд... канд...

Барилга олоор, шанартайгаар хэхэ

Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд малажалһаа ашаг шэмэ абалгые ехэдхэхэ тушаа КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумээр табигдаһан зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын тулада шангаар тэмсэжэ байна. Эндэ мүнөө барилгын хүдэлмэри илангаяа үргэнөөр ябуулагдажа захалаа. Колхоз энэ жэлдэ 110 траншей, хоёр набтар башни, малай хэдэн байрануудые шэнээр барихань.

Байрануудые химдаар, бэлээр, түргэнөөр баринабди

һүүлэй жэлнүүдтэ манай колхозой барилгашад лай байрануудай хананuудые шабар, солоомо, хюогэй хибэдэһэ гэхэ мэтэнүүдэй холисоор баридаг лоо. Гансахан һүүлэй хоёр жэл соо энэ аргаар 2 нга гаран хонидой байха 3 байра, тахяагай 2 бай барьябди. Иигэжэ барилга хэхэдэ илангаяа мотүй нютагуудта ехэ һайн байна.

Энэ аргаар яажа барилга хэгдэдэг бэ? Барилга э газарта ханануудайнь һууринуудта хоорондонь ба—гурбан метр зайтайгаар уридшалан бахана д зоогдоно. Тиигээд тэдэ бахананууд дээгүүрээ богдодог. Һүүлдэнь байрын дундуур гараха бахануд һуулгагдана. Хонидой типовой байрануудта дуурнь хоёр рядаар бахананууд һуулгагдаха ёһо. Тиигээд баханануудай оройгоор прогонууд болон тнянууд табигдажа, потологынь зүйгдэдэг байна. э хүдэлмэриин дүүрэһэнэй һүүлдэ ханын бахана удай хоёр талаар диаметрээрээ 4—5 сантиметр бүнтэй нарихан һургаагууд хадагдадаг юм. Тэдэ гаагууд хоорондоо 12—16 сантиметр зайтай бай ёһотой. Тиигээд баханануудай хоёр талаар хадаһан һургаагуудай хоорондуур зууралгдажа худдаһан шабар, солоомо, хюрөөгэй хибэдэһэ, аргал мэтэнүүдые хэжэ хана бодхоогдодог юм. Энэ жэл бидэнэр солоомо хэрэглэнгүйгөөр шабартай хюогэй хибэдэһэ зөөлэрүүлэгдэһэн аргал хоёрые ёод барилга хэхэ гэжэ шиидэнхэйбди. Иигэжэ илга хэхэдээ 30 процентыень хюрөөгэй хибэдэһээр, процентыень аргалаар, бэшыень шабараар хэхэ йнабди. Ханануудыень бодхооһоноойнгоо һүүлдэ тон байхадань 12—15 сантиметр утатай гадаһа д хоорондонь холо бэшэ зайтайгаар хапаар йлгон хадхагдадаг. Иимэ ханануудай хатаһа нь һүүлдэ штукатурка хэхэдэ тэдэ гадаһанууд аар барюулдаг юм.

Иигэжэ барилга хэхэдэ малай байранууд бэлээр, гэнөөр баригдахаһаа гадна, үнэ сэнгынь ехээр даржа үгэдэг байна. Хэрбээ үнеэдэй нэгэ типо байрые модоор барихада 230 мянган түхэриг ргашалагдаха байһан һаа, энэ аргаар барихада йдоол 100 мянга гаран түхэриг гаргашалагдаха йна.

Б. Мурзин, ахалагша барилгашан.

Өөһэдынгөө хүсөөр малдаа типовой байрануудые барихабди

1945 онһоо хойшо колхоздоо барилгын хүдэлмэри ябанаб. Энэ саг соо малай байрануудые һайн шартайгаар ба түргэнөөр бариха ехэхэн дүй дүршэл болоһон байнаб. Манай колхоздо дархашуул ла олон. Гэбэшье, колхознай урдань шефүүдшье шэ, харин хүлһэнэй дархашуулые асаржа, барил хэдэг, тиигэжэ ехэ гарзада ородог байгаа. Хүлэй дархашуул шанар муутайгаар барилга хэдэг йгаа. Харин колхознай һүүлэй жэлнүүдтэ тиимэ һэнэй дархашуулые хэрэглэхээ болижо, өөһэгөө хүсөөр барилга хэдэг болоо. Энэ ехэ һайлтай. Бидэнэр, барилгашад ойрын 2—3 жэл соо ханизацилагдаһан типовой байрануудта бүхы ма оруулха гэжэ шиидээбди.

Иигээд май һара соо Сухара гэжэ газарта 100 енэй байха нэгэ типовой байра тугалай байра аар барижа захалхамнай. Тэндэхи байрануудай ханууд шабар, аргал, хюрөөгэй хибэдэһэ гэхэ мэ холисоор баригдаха юм. Колхозоймнай правлени э барилга дээрэ үдэр бүри 200-һаа доошо бэшэ ндүүдые табижа, үнеэдэй, тугалай байрануудые а хахадай турша соо барижа дүүргэхээр хараал Энэ хүдэлмэридэ гол түлэб үбгэд, хүгшэд, һурлиин үхибүүд хабаадуулагдаха юм.

П. Иванов, колхозой барилгашан.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо шэнээр баригдаһан типовой байра. Энээн соо 100 үнеэн байха юм.
И. Ожиговой фото.

Арга боломжонуудай барагдашагүй ехэ

Манай колхоз хара шоройтой үрэжэлтэй һайн газартай байбашье, урдань эдлүүриингээ газарай 100 гектар бүхэндэ малажалһаа ашаг шэмэ тон багаар абадаг байһан юм. Жэшээлхэдэ, нёдондо эдлүүриин газарай 100 гектар бүхэндэ арайхан гэжэ 12 центнер һүн һаагдаһан, 3,4 центнер мяхан абтаһан, 37 килограмм ноһон хайшалагдаһан байна. Харин КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ тогтоолой гараһанай һүүлдэ арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, манай колхозой гэшүүд табан жэл соо хэгдэхэ хэмжээ-ябуулгануудые хараалаа. Тэдэ хэмжээ-ябуулгануудай ёһоор, табан жэл соо һү һаалгаяа 6 дахинһаа, мяха абалгаяа 4 дахинһаа үлүүгээр, ноһо хайшалалгаяа 6 дахин шахуугаар ехэ болгохобди.

Энэ яһала бэрхэтэйшэг, зүгөөр лаб дүүргэгдэжэ боломоор зорилго гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Бидэнэр һүүлэй үедэ доторойнгоо бүхы арга боломжонуудые үшөө дахин хаража, тооложо үзөөд, табанжэлэйнгээ түсэбые зарим гол зүйлнүүдээрнь, жэшээлхэдэ, орооһото культурануудай ургаса дээшэлүүлгээр, һү һаалгаар, мяха абалгаар табиһан түсэбөө уридшалан, **хоёр—гурбан жэлдэ дүүргэхэ** гэжэ шиидээбди. Малай ашаг шэмэ үгэлгые богони болзор соо эрид дээшэлүүлхын тула тон түрүүндэ тэжээлэй һайн база, типовой һайн байранууд хэрэгтэй. Энэ зорилгоор бидэнэр байгша ондо 600 гектарта кукуруза тарижа, га бүриһөөнь 200 центнерһээ доошо бэшэ силос дараха ногоо, 20—25 центнер ороо-һо абаха гэжэ байнабди.

Сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэхэнь. Үнгэрэгшэ жэлдэ һөөг бургааһатай газарнууд сэбэрлэгдэжэ, нуур шамагтай газарнууд хатаагдажа, сабшалангай газар нилээд үргэдхэгдэһэн байна. Энэ хүдэлмэри саашадаашье үргэнөөр ябуулагдахань. Доторойнгоо баян арга боломжонуудые хүсэдөөр хэрэглэбэл малаа бүдүүншье тэжээлээр хүсэд хүрэхөөр хангахабди. Манай колхозниггууд, луговодууднай үбһэ ногооной ургаса дээшэлүүлхэ тушаа шэнэ шэнэ дурадхалнуудые оруулжа байдаг. Жэшээлхэдэ, нёдондо таряанажалай бригадын бригадир нүхэр Ревенский һонирхолтой ба һайшаалтай нэгэ дурадхал оруулжа, жэл бүри гандадаг аяар 250 гектар сабшалан уһалуулһан байна. Тэрэ ямар дурадхал байгааб? Урдань тэрэ сабшалангай нэгэ захаар урдадаг горхоной эрьенүүдэйнь үндэр байһан дээрэһээ сабшалангай газарта канава татаха аргагүй байдаг һэн. Харин нүхэр Ревенский тэрэ горхоной үшөө саагуур урдадаг уһанһаа хүндэлэн канава татаад, үноохи үндэр эрьетэй горхон дээгүүр хобоо хэжэ, уһыень дээгүүрнь урдуулха дурадхал оруулһан байна. Иигэжэ уһалагдаһан тэрэ сабшаланһаа урданайхида орходоо 2—3 дахин ехэ үбһэн хуряагдаа. Энэ баримта юу харуулнаб гэхэдэ, хүдэлмэридөө үүсхэлтэйгээр хандажа, хэрэглэгдээгүй арга боломжонуудые бэдэрээ һаамнай, ажахын алишье һалбарида барагдашагүй ехэ байһыень гэршэлнэ.

Мүн тэрэшэлэн малай байрануудые барилга дээрэ шэнэ һонин дурадхалнууд орожо байдаг. Жэшээлхэдэ, һүүлэй жэлнүүдтэ бидэнэр малай болон үйлэдбэриин байрануудай хананuудые шабар, солоомо, хюрөөгэй хибэдэһэн, аргал гэхэ мэтэнүүдые холижо хэдэг болообди. Энээнэй ашаар барилгын модон ехээр алмагдадаг, ажалынь хоёр дахин хүнгэржэ үгэдэг байна. Тиимэ барилганууд бүхынгөө талаар модон барилгануудһаашье дутадаггүй юм. Малажалһаа ашаг шэмэ абаха табанжэлэй түсэбые урид дүүргэхын тулада малай байрануудые бариха түсэбөө мүн лэ **хоёр—гурбан жэл соо дүүргэхэ** гэжэ шиидээбди. Ойрын жэлнүүдтэ бидэнэр үнеэдэй, тугалай байха — 6—6, хонидой—12, гахайн—3, тахяагай—2 типовой байрануудые бариха байнабди. Энэ жэлдэ силосной 100 гаран барилгануудай хажуугаар үнеэдэй, тугалай байха 2—2, гахайн—1, хонидой—2 байрануудые шэнээр барижа, үбэлжэлгын эхилтэр ашаглалгада оруулхаар хараалнабди. Үбэлэй үедэ барилга үргэлжэлүүлхын тулада хэдэн байрануудай һуури табигдаха. Мүнөө барилгын бригада хүдэлмэриинэдөөр олошоруулагдаа. Хамта 40 хүн дүрбэн бүлэг боложо хубаараад, зариманиинь малай байрануудые барина, зариманиинь силосной траншейн хананuудые бэлдэнэ. Мүнөө түрүүшын арбаад гаран траншейн хананууд бэлдэгдээ.

Иигэжэ манай колхозой гэшүүд малажал хүгжөөлгөөр баталан абаһан табанжэлэйнгээ түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө тон түрүүндэ малаа типовой һайн байрануудаар, элдэб янзын шэмэтэ тэжээлнүүдээр хангахын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй тэмсэжэ байна.

Л. Максимов, Мухаршэбэрэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшын орлогшо.

Барилгашадые модоор дутаахагүйн түлөө оролдохоб

Энэ жэлдэ колхознай барилгын хүдэлмэриие үргэнөөр ябуулжа, манай хүдэлмэри нилээд ехэ болоо. Мүнөө ой соо 5 мянга шахуу кубометр барилгын модон отологдоод хэбтэжэ байна. Тэрэ модонуудые барилгын газарта зөөхэ хэрэгтэй. Һүүлэй үедэ би гурбан хүдэлмэриинэдтэй хамта 50 гаран километрын газарһаа барилгын модо зөөжэ байнаб. Газар гэдэжэ, уһа намагтай, бута болдогуудтай газарнуудаар ябахадаа ехэхэн бэрхэшээлнүүдтэй ушарнабди. Илангаяа машинамнай шабардажа, ехээр һаатуулна. Гэбэшье, барилгашадые модоор хангаха хэрэгтэй. Барилга хэхэ табанжэлэйнгээ түсэбые гол түлэб хоёр—гурбан жэл соо дүүргэхэ гэжэ шиидээд, колхозниггуудайнгаа хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллажа байхада, мүн бидэнэршье бүхы оролдолгоёо гарган хүдэлмэрилжэ, барилгашадые модоор дутаахагүйн түлөө оролдон ажалланабди. Тиигэжэ бидэнэр 4 хүнүүд «ЗИС-585» маркын машинаараа үдэр бүри 12—14 кубометр барилгын модо асарнабди.

Колхозоймнай правлени модо зөөжэ байһан бидэнэрэй ажалые барилгашадай ажалда адли үндэрөөр сэгнэнэ. Ажалта үдэр бүхэндөө жэлэй дүүрэхэдэ хубаагдаха олзо мүнгэнһөө, таряа талханһаа гадна, хоёр түхэриг мүнгэ нэмэлтэ түлбэри абанабди. Үнгэрэгшэ жэлдэ би 1700 гаран ажалта үдэр оложо, мүнгэ болон хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абаа һэм. Мүнөө би үдэр бүхэндөө 5-һаа доошо бэшэ ажалта үдэр олоноб. Энэ жэлдэ доодо захынь 2 мянган ажалта үдэр олохо хүсэлтэйб.

Машинаяа һайнаар харууһалжа, удаан саг соо заһабарилгада оруулдаггүйб. Мүнөө энэ машинаараа 25 мянган километр ябаад, капитальна заһабарилгагүйгөөр 100 мянган километр ябаха зорилготойгоор ажаллажа байнаб.

Би барилгашадтай ходолоо холбоо барисаатайгаар, ямар хүдэлмэринүүдые хэхэ байһанаа зүбшэн хэлсэжэ ажалладагби. Һаяын үдэрнүүдтэ юу хэхэ байһанаа барилгын хүдэлмэринүүдые хүтэлбэрилжэ байдаг колхозой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Максимовһаа һуража абадагби. Барилгашадые модоор дутаахагүйн тулада нэгэншье үдэр һаатангүйгөөр хүдэлмэрилжэ байхаб. Гэбэшье, колхозой правлени модо зөөхэ хүдэлмэридэ үшөө машина табяа һаань һайн байгаа.

С. Леонов, колхозой шофёр.

МТС-һээ туһаламжа хэрэгтэй

Энэ жэлдэ колхознай урдань манай Заган нютагта үзэгдөө дуулдаагүй ехэ барилгын хүдэлмэри ябуулхань. Гансахан силосной 110 траншей, малай арбаад байра, малшадай һууха олон гэрнүүдые бариха байнабди. Хойто жэлдэ барилга үшөө үргэнөөр ябуулагдаха. Мүнөө бидэнэр, арбаад хүн үнеэдэй шэнээр баригдаһан типовой байрын хажууда 90 тугалай байха нэгэ байра барижа захалбабди. Энэ хүдэлмэриингөө хажуугаар мүн силосной траншейн хананuудые бэлдэнэбди. Тугалай байра сентябриин 15-да ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана

Гэбэшье, манай хүдэлмэридэ һаад ушаруулдаг зарим дутагдалнууд бии. Жэшээлхэдэ, заримдаа барилгын материалаар дутанабди. Хэрэгтэй хадааһан, шэл, хушалтын материалнууд, тоног зэмсэгүүд гэхэ мэтэ магазиндамнай байдаггүй. Худалдаа наймаанай организацинууд манай хүдэлмэридэ муугаар туһална гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Модо зөөхэ, илангаяа ойһоо таллуулха хүдэлмэридэмнай Гашейн МТС мүн лэ муугаар туһалдаг. Барилгын ехэ хүдэлмэри захалжа байһыемнай хараадаа абалсажа, худалдаа наймаанай организацинууд, Гашейн МТС бодото туһаламжа үзүүлхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

А. Филиппов, колхозой барилгашан.

ХАБАРАЙ НЭГЭ УДЭР

Үглөөгүүр эртэ. Тойроод хон-жэн. Ган Заганай хойто ташалангай үргэн ехэ ннууд дээрэ газарай хүрьһэ элдүүрил ябаһан тракторай хүнхинэхэ абяан ээлэй шэнгэн агаарые хаха зүһэн нэгэ ндажа, нэгэ шангадажа, тала дайдаар йн зэдэлнэ. Үргэлжэ ехэ ехэ полинууд э эртын борнойлго, дисковани, луще хахалалга хэгдэнхэй, зурын харалжа агдана.

Уданшьегүй Заган тосхоной айлнуудай й оройгоор үглөөнэй утаан хойно хой он бушхажа захалба. Гэрэй үүдэ эй, сонхын хаалтануудай хаагдаха, дэхэ, үхэр буруунуудай мөөрэлдэхэ, үүдэй дуугаралсаха, хөөрэлдэхэ нууд зайгүй соностоно. Тииһээр байтар хуушан Заган Шэнэ н хоёрой хоорондохи харгытаар гар барилгын зэмсэгүүдые, лом, эзнүүдые бариһан хүнүүд тэргээршье, аршье урагша хойшоо һүндэлжэ за ба. Эдэ хүнүүдэй зариманиинь поли рэ, зариманиинь огородой газарта, зариманиинь барилга дээрэ гэхэ ашэлэн өөһэд өөһэдынгөө хүдэлмэри дэ гаража байһан байгаа. Энэ үедэ ю ташалангай полинууд дээрэ хэдэн торнууд бии болошонхой, энэшье, тэ ье захадань тооһо бурьяжа, мотор ай абяан дуу нэгэдэн хүнхинэлдэнэ. ушан Заганай урда үзүүртэхи барилга рэһээ һүхэ, хюрөөгэй абяан соностожо алба.

Иигэжэ Мухаршэбэрэй аймагай линай нэрэмжэтэ колхоздо хабарай үдэр эхилээ һэн.

Шэнээр баригдаһан үнеэдэй типовой й. Тэрэнэй хажууда метр хахад ту үндэртэй силосной траншейн холбогн хананууд дээрэ дүрбэн булангдань дархашуул һуушанхай, углуу саб байна. Энэ үглөөгүүр һалхитай иишьегүй байгаа һаань, заримань калжархинхай. ехэл яаралтайгаар лмэрилжэ байнад. Томо томо зомнууд зүг бүхэн тээшээ хабталзан рхэнь харагдана.

— Нүхэр, манайхиниин энэ жэл 500 гектарта бэшэ, харин 600 ртa кукуруза тарихань гэжэ юу дуу бэмбиб? Тэрэ зүб гү?—гэжэ дархаай нэгэн нүгөөдэдөө хандан асууна.

— Тиигээл ха, бидэнэртэ дуул байха даа. Зүб лэ ехэ бол оо гэжэ һанагдана. Юуб гэхэдэ, эр һү, мяха болон малажалай бусад ашаг шэмэ абаха талаар табанжэлэйнгээ түсэбые ойрын хоёр—гурбан жэл соо дүүргэхэ гээ хадаа, кукуруза, имагтал кукуруза ехээр тарижа, баян ургаса ургуулха ёһотойбди. Силосной барилгануудые барижа байһан манайл, барилгашадайл ажал горьтойхоноор ехэ боложо үгэхэнь ха. Теэд оролдоо хадаа урдань гарана аабзабди даа.

Ингэжэ дархашуулай хөөрэлдэжэ байтар Хуушан Заганай үйлсын дээдэ үзүүртэ тооһон бурьяжа, уданшьегүй гэрэй булангай саанаһаа багахан «газик» машина гараад ерэбэ.

—Зай Логей Андриянович ерэбэ, табан жэл соо хэгдэхэ хэмжээ-ябуулгануудта оруулагдаһан хубилалтанууд тухай хөөрэжэ үгэхэеэ ерээ ёһотой,—гэжэ дархашуулай нэгэн хэлэнэ.

Машина сооһоо 30 гаран наһанай дунда зэргын бэетэй хүн энеэбхилһээр гаража: — Сайн байнат, дархашуул, — гэжэ мэндэшэлнэ. — Зай шэнэ һонинииие дуулгахаяа ерээб. Табанжэлэй түсэбтэ оруулагдаһан хубилалтанууд тухай дуулаа гүт?

—Хубилалта оруулагдаал гэжэ дуулаһаа бэшэ, үшөө һайн лаблаагүй байнабди.

—Тээсгэн баталааша түсэбөө, али хэмжээ-ябуулгануудаа дахин хаража үзөөд, үшөөл ехэхэн арга боломжонуудые элирүүлээ гээшэбди. Тон түрүүндэ, силосной траншейнүүдые барижа байһан танда хамаатай хадань, кукурузын тарилгые үшөө үргэдхэхэ гэжэ шиидхэгдэһэн тухай хэлэхэ хүсэлтэйб,—гэжэ колхозой түрүүлэгшые орлогшо Логей Андриянович Максимов захална. — Тээсгэндээ хэмжээ-ябуулгануудые зохёожо байха үедөө олон хүнүүд — тэрэ тоодо мүн таанадшье — манай эндэ анха түрүүшынхеэ тооной таригдажа байһан хадань, кукурузые дан ехээр тариха гэнэ бэшэ гүбди, ургаха һэн түү, үгы гү, талаар хүдэлмэри боложо магад гэжэ байгаад хөөрэлдөө бэлэйт. Тиихэдэ үшөө дүрбэ—табан зуун гектартал тариха тухай хөөрэлдэгдэжэ байгаа һэн. Харин һая тэрэ түсэбөө дахин хаража үзөөд, 500 гектарта бэшэ, харин 600 гектарта тариха гэжэ хэлсээбди. Юундэб гэхэдэ, ойрын жэлнүүдтэ эдлүүриингээ газарай 100 га бүридэ 80-аад центнер һү, 20-оод центнер мяха, тэрэ тоодо 13 центнер гахайн мяха, 200-гаад килограмм ноһо, хахалагдадаг газарайнгаа 100 гектар бүридэ 2 мянган үндэгэ абаха гээ һаа, кукуруза ехээр тариха ёһотойбди. Мүнөө хуу бодоод үзэхэдэ урдаа бариха юумэмнай кукурузал болоод байна. Гектар бүриһөө ядахадаа 200—250 центнер силос дарагдаха ногоо, 20—25 центнер эдеэшэнтэһэн буурсагуудые абаа һаа, бидэнэршни юумэ гээшые хээл тээшэбди.

—Энэ жэлдэ хэды мал шахаха гэлсэгдээ бэлэй даа?—гэжэ дархашуулай нэгэн асууна.

— Энэ жэлдэ гү? 440-өөд гахай, 250-яад эбэртэ бодо мал, 500-гаад хони. Харин 1960 ондо 1300 толгой гахай, бусад олон мал шахадаг болохобди. Иимэ олон гахай шахахын тулада юун хэрэгтэйб? Концентрированнэ тэжээл. Тэрэниие хаанаһаа абахаб? Кукуруза ехээр тарижа, һайн ургаса ургуулбал гахайшье шахаха ороохон, малдашье эдюулхэ ногоон хэрэгтэй соогоо абтаха. Зай тэрэшье тэрэ: кукуруза ургуулхыеншье ургуулхабди, харин хуряаһан ургасаяа хаана хэхэмнайб? Мүнөө жэлдэ 3 мянга гаран тонно силос дараха ёһотой аад, оройдоол зуу гаран тонныи багтаха траншейнүүдтэйбди. Тиимэһээ силосной барилгануудаа 30 дахин олошоруулха ёһотой бологдоо. Июнь һара гаратар 100 гаран траншейнүүдые шэнээр малтажа, шэнээр ханалжа бэлэн болгохо ёһотойбди. 100 траншей ханалха гээшэ 100 һайн гэрэй хана шэнээр хэһэнтэй адли ха юм даа. Ехэшье ажал. Теэд хэхэ хэрэгтэй. Ондоо аргагүй. Барилгашад тандаал найдана гээшэбди. Таряанажалай, тракторна бригадануудшье туһалха байха.

— Логей Андриянович, хойнонь гарахабди даа. Гарахаяа байгаа май һара соо горьтойхоноор хүдэлмэрилөөд, июнь һара гаратар силосной 100 гаран траншейнүүдэй хананууд сабшагдаад, бэлэн болгогдоод байха, харин кукурузые ургуулха хэрэг танай гэжэ таряанажалай, тракторна бригадынхидта дуулгаарайт,—гэжэ хэлээд: — Тиимэ аабза? — гэжэ ахалагша дархан Борис Мурзин бэшэндээ хандана.

— Тиимэл даа, хэхэбди,—гэжэ барилгашад хэдэн тээһээ зэргэ харюусаба.

...Колхозой правлени соо 20 гаран хүн сугларанхай. Суглаанай болохын урда тээ правлениин гэшүүд, эдэбхитэд хоорондоо элдэб асуудалнуудаар: полевой хүдэлмэринүүдээршье, малай үбэлжэлгын ябасаар шье, барилга тухайшье хөөрэлдэнэ. Гэбэшье, ехэнхи хөөрэлдөөнүүд түсэблэлгын шэнэ гурим тухай болоно.

Уданшьегүй колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Фролов правлениин суглаа нээбэ.

— Нүхэд!—гэжэ тэрэ сугларагшадта хандана.—Мүнөөдэр бидэнэр малай үбэлжэлгын ябаса тухай хөөрэлдөөд, удаань баталагдаһан түсэбтэ оруулагдаһан зарим хубилалтануудые, нэмэлтэнүүдые хаража үзэхэ, энээнтэй хамта барилгын хүдэлмэри шамдуулха тушаа хөөрэлдэхэ байнабди.

Удаань правлениин гэшүүд малай үбэлжэлгын, барилгын хүдэлмэринүүдэй ябаса тухай удаахан тогтожо хөөрэлдөөд, кукурузын тарилгые үргэдхэн энэ жэлдэ, 500 гектарта бэшэ, харин 600 гектарта тарилга хэжэ, гектар бүриһөө 200 центнерһээ доошо бэшэ силостэ оруулагдаха ногоо, 20 центнерһээ доошо бэшэ ороохо абаха тухай, энээнтэй хамта ороохото культурануудайнгаа тарилгын бүхы талмайһаа гектар бүриин 12 центнерһээ доошо бэшэ ургаса хуряаха тухай ба түсэбтэ оруулагдаһан бусад хубилалтануудые һайшааба.

Колхозой түрүүлэгшэ Михаил Филиппович Фролов хоёр орлогшонортоёо хамта үшөөл оройхон болотор һуужа, мүнөө ябажа байгаа хүдэлмэринүүд тухайгаа, саашанхи зорилгонууд тухайгаа хөөрэлдөө һэн. Энэ колхозой нийтын ажахынь, культурна ажабайдалынь ойрын жэлнүүдтэ танигдашагүйгөөр хубилха байна. Нээрээл заганайхид ойрын хэдэхэн жэл соо асари ехэ хүдэлмэри хэхээр зоригжонхой. Энэ гансахан юун дээрэһээ харагданаб гэхэдэ, колхоз нёдондо нийтынгээ ажахыһаа нэгэ миллион үлүүтэйхэн түхэригэй олзо оруулһан байгаа һаа, 1960 ондо 8—9 миллион түхэриг оруулхаар хараална. Гансахан малажалһаа 5—6 миллион түхэригэй олзо оруулхаар түсэблэгдэнхэй. Тиихэдэ колхозниггууд ажалта үдэр бүхэндөө арбаад түхэриг мүнгэ, 5 килограмм ороохо хубаадаг болохо юм.

— Мүнөө манай бүхы колхозниггуудай эдэбхитэй хабаадалгатайгаар табигдаһан түсэб миин һанаанһаа абтажа зохёогдоһон түсэб бэшэ, харин бүхы арга боломжонууд хэдэн дахин тоологдожо үзэгдэһэн, һайса бодогдожо табигдаһан түсэб юм,—гэжэ нүхэр Фролов хэмжээ-ябуулгануудай заатагүй дүүргэгдэхэ байһанда бата найдалтайгаар мэдүүлнэ.

Колхозой гэшүүд арга боломжонуудаа үшөө дахин тооложо үзөөд, гол хүдэлмэри болохо ороохо таряа абалгаар табиһан табанжэлэйнгээ түсэбые уридшалан, хоёр—гурбан жэл соо дүүргэхэ гэжэ шиидэнхэй. Иимэ арга боломжо колхоздо хүсэд бии.

— Мүн һү һаалгааршье табиһан түсэбөө алар табан жэл соо һунаажа байһанаймнай хэрэггүй,—гэжэ Михаил Филиппович хэлэнэ. Бидэнэр мянгаад гектарта кукуруза таридаг болохо гэжэ байхадаа жэл бүри үнеэнһөө һү һаалгаяа зуугаад литрээр бэшэ, харин мүн лэ мянгаад литрээр дээшэлүүлхэ зорилготойбди. Үнеэн бүхэнһөө 2000 литр һү һааха гэһэн зорилгодоо хойто жэлдэньшье бэшэ һаа, саада жэлдэнь хүрэхэ байһамнай лабтай. Энээнэй тулада бидэнэр табан жэл соо барилга хэхэ түсэбөө гол түлэб хоёр жэл соо хэжэ дүүргэхэ гэжэ байна ха юмбибди.

Гадна, колхоз эдэ жэлнүүдтэ сад тарилгые, үнэгэ, зүгы, племенной азарганuудые үсхэбэрилхөөр, ажахын эдэ һалбаринуудай тус бүриһөө 100—200 мянган түхэригэй олзо оруулдаг болохоор хараална.

Ингэжэ хөөрэлдэһөөр һуутарнай оройхон болошоһон, газаа гарахадамнай одо мүшэн яларжа байба. Заганай хойто ташалангай полинууд дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан тракторнуудай моторой абяан үдэшын хүнгэн агаарта эб элихэнээр дуугинажа байна. Полинууд дээрэһээ бусажа ябаһан залуушуулай хүхюутэй соготойгоор дуулалдаха зүг бүхэнһөө соностоно.

— Апрель соо хүйтэншэгшье байгаа һаань, тарилгадаа жэгдэрэн орохо саг ерээ. Энэ жэлдэ таряанажалай найман бригадануудаймнай полинууд дээрэ хамта 36 трактор, 35 комбайн ябуулагдахань, — гэжэ Михаил Филиппович хөөрэнэ.

Ингэжэ Мухаршэбэрэй аймагай эгээ томо Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд Гашейн МТС-эй механизаторнуудтай хамтадаа, январска Пленумэй тогтоолоор табигдаһан зорилгонуудые уридшалан, хоёр—гурбан жэл соо дүүргэхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ захалаа.

Энэ колхоздо мүн дутагдалнууд үгы гэхын аргагүй. Олонхи колхозниггуудай урма зоригтойгоор ажаллажа байхада, нийтын ажалда муугаар хабаададаг, элдэб шалтагаан урдаа барьяад, хубиингаа газар дээрэ овощь, гол түлэб һонгино ургуулжа, бүхы сагаа худалдаа наймаа хэжэ үнгэргэдэг хүнүүд бии. Эгээл энэ ушарһаа нёдондо зуу холо гаран хүнүүд ажалта үдэрэй минимум олоогүй байна. Колхозой правл[illegible] энэ дутагдалнуудые усадхаха тушаа шухала анхаралаа хандуулха ёһотой.

КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон Заганай колхозниггууд хүсэһэн зорилгоёо амжалтатайгаар бэелүүлхэнь лабтай.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ, манай тусхай корреспондент.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хуушан Заган гэжэ нютагта колхозой барилгашад силосной траншейн хананuудые сабшажа байна.
И. Ожиговой фото.

Газарай хүдэлэлгэһөө хохидоһон Грециин хүн зондо Советскэ Улаан Хэрээһэнэй туһаламжа

Волос гэжэ город шадарай райондо һүүлэй үдэрнүүдтэ газарай хүдэлэлгэһөө уламжалан тус городой хүн зон хохидолдо ороо. Хэдэн мянган хүн гэр байрагүй үлөө. Үхэһэншье хүнүүд бии.

Советскэ Улаан Хэрээһэн хадаа газарай хүдэлэлгэһөө уламжалан хохидолдо ороһон Грециин хүн зондо туһаламжа үзүүлхэ гэжэ шиидээд, Грециин Улаан Хэрээһэнэй гүйсэдхэхэ комитедтэ доро дурсагдаһан телеграмма эльтээгээ:

«Газарай хүдэлэлгэһөө уламжалан Волос гэжэ городой хүн зоной хохидолдо ороһонтой дашарамдуулан, греческэ арадта СССР-эй Улаан Хэрээһэнэй ба Улаан Хахад һарын обществонуудай союзай гүйсэдхэхэ комитедэй президиум советскэ олониитын зүгһөө гүнзэгы шаналал мэдүүлнэ.

Газарай хүдэлэлгэһөө уламжалан хохидолдо ороһон городой хүн зоной байдалые хүнгэдхэхэ зорилгоор, мүн Волос городой олониитын организацинуудай гүйлтые анхаралдаа абан, СССР-эй Улаан Хэрээһэнэй ба Улаан Хахад һарын обществонуудай союз хадаа Грециин Улаан Хэрээһэнэй гүйсэдхэхэ комитедэй мэдэлдэ зуу мянган түхэриг эльгээхэнь.

СССР-эй Улаан Хэрээһэнэй ба Улаан Хахад һарын Обществонуудай Союзай Гүйсэдхэхэ Комитедэй Түрүүлэгшэ МИТЕРЕВ.

Германска милитаризмые һэргээлгэдэ эсэргүү тэмсэлдэ ажалшадые эмхидхэн жагсаае

Германида Майн 1-дэ бэлэдхэл хэгдэнэ

БЕРЛИН, апрелиин 28. (ТАСС). Эб найрамдалай ба Германиин нэгэдэлэй түлөө, парижска хэлсээнүүдтэ ба Баруун Германиие дахяад зэбсэглэлгэдэ эсэргүүсэн тэмсэхэ үдэр болгон өөһэдынгөө зэргые нягтаар жагсааха уряатайгаар Майн 1-нэй һайндэрые тэмдэглэхэ гэжэ Баруун Германиин ажалшад бэлэдхэл хэжэ байна.

Ажалшадай эб эмхиие таһалха гэжэ профсоюзна удамаршадай оролдобошье, Майн 1-нэй үдэрые сугтаа үнгэргэхын түлөө хүдэлөөн Баруун Германиин ажалшадай дунда үргэдэнэ. Аахен районой олон городуудта болон һуурин газарнуудта Майн 1-нэй һайндэрые үнгэргэхэ комитедүүд коммунистнуудай, социал-демокрадуудай, профсоюзуудай гэшүүдэй ба партийнабэшэ хүнүүдэй түлөөлэгшэдһөө байгуулагдаа. Мүн Гессенэй Рафольцхаузен ба Вальдорф гэжэ һуурин газарнуудта, Баден-Вюртемберг гэжэ газар нютагай Вюртемберг-Филиппсбург, Руите, Маркгренинген ба Гемсбах гэжэ городуудта, тэрэшэлэн Хойто Рейн-Вестфалия гэжэ газар нютагай болон Баруун Германиин бусад газар нютагуудай олон городууд болон предприятинуудта иимэ комитедүүд байгуулагдаа.

Германиин коммунистическэ партиин Майн 1-нэй уряае Баруун Германиин ажалшад ехээр һайшааһан байна. Майн 1-нэй үдэрые парижска сэрэгэй хэлсээнүүдтэ болон германска милитаризмые һэргээлгэдэ эсэргүүсэн эб найрамдалай, Германиин нэгэдэлэй түлөө, ажалшадай социально-экономическа эрхын түлөө немецкэ ажалшадай бата жагсаалтайгаар тэмсэхээр шиидэнги байһые харуулһан үдэр болгохые тэрээн соонь уряалагдана. Нэгэдэл ба бата жагсаал илалтын нүхэсэл болоно гэжэ немецкэ хүдэлмэришэн ангиин түүхэ һургана гээд КПГ-эй уряа соо хэлэгдэнэ.

Германска Демократическа Республикын ажалшад Майн 1-дэ ехээр бэлэдхэл хэнэ. Германска милитаризмые һэргээлгэдэ эсэргүүсэн Баруун Германиин патриотическа хүсэнүүдэй хэжэ байһан тэмсэлдэ ахадүүгэй талархалгын ба тэрэниие дэмжэлгын үдэр болгон Майн 1-иие тэмдэглэхэ бэлэдхэл ГДР-эй хүдэлмэришэд, таряашад, ажалша интеллигенци хэжэ байна. Республикын фабрикануудта, заводуудта, шахтануудта майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ.

Майн 1-нэй һайндэртэ бэлэдхэл

ПРАГА, апрелиин 28. (ТАСС). Чехословацка арад Майн 1-нэй һайндэрые ажалай шэнэ илалтануудтайгаар угтахань. Фабриканууд болон заводуудай коллективүүд, хүдөө ажахын нэгэдэмэл кооперативуудай гэшүүд майн урда тээхи мүрысөөндэ хабаадалсаха зуураа, абаһан уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэнэ. Хойто-Чешскэ, Карвинска, Кладненска болон бусад нүүрһэнэй бассейнүүдэй олон шахтанууд мүрысэгшэдэй түрүү зэргэдэ ябана.

«Ян Шверма» гэжэ шахтын коллектив апрель һарада түсэбһөө гадуур 12 мянга гаран тонно нүүрһэ үгэжэ, өөрынгөө уялгануудые нэрэтэй солотойгоор дүүргэә. Урда-Моравска Лигнитнэ районой «Иванка» гэжэ шахтын горнягууд абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Клемент Готвальдын нэрэмжэтэ Витховицка металлургическа заводой хүдэлмэришэд Майн 1-нэй һайндэрые ажалай ехэ амжалтануудтайгаар угтахань. Майн урда тээхи мүрысөөндэ оролсоод, заводой коллектив хадаа хоёр тээшэнь дэлгэжэ хуряадаг хүүргэ барилгада хэрэгтэй болохо захилнуудые болзорһоонь хоёр һара урид дүүргэә.

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Пильзенскэ заводой, «ЧКД-Сталинград» гэжэ пражска заводой, Готвальдовско гуталай комбинадай ба республикын бусад томо томо предприятинуудай хүдэлмэришэд майн урда тээхи социалистическэ уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэнэ.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Секретариадай мэдээсэл

ВЕНА, апрелиин 27. (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Секретариат хэблэлдэ толилхын тулада доро дурсагдаһан мэдээсэл дамжуулан үгөө:

Май һарада Хельсинкидэ зарлагдахаар хараалагдаһан Ассамблейе (эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй түлөөлэгшэдэй Бүхэдэлхэйн ассамблей —**ред.**) хойшолуулха гүйлтатайгаар элдэб оронуудай нүлөө ехэтэй организацинууд Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведтэ хандаһан байна.

Ассамблейдэ хабаадалсахые хүсэһэн хүнүүдшье иимэ гүйлтатайгаар мүн лэ хандаа.

Энээнэй үндэһөөр Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Ассамблейе 1955 оной июниин 22-һоо 29 хүрэтэр Хельсинкидэ үнгэргэхэ гэжэ шиидхэгдээ.

Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй түрүүлэгшэ Фредерик Жолио-Кюри.

Париж, 1955 оной апрелиин 27.

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалые бэхижүүлхын түлөө

ПАРИЖ, апрелиин 28. (ТАСС). Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табюулха кампаниин эхилһэнтэй, мүн эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй түлөөлэгшэдэй Бүхэдэлхэйн ассамблейдэ бэлэдхэлтэй дашарамдуулан Франциин олон департаментнуудта комитедүүд байгуулагдаа. Тэдэнэй составта үргэн олониитын түлөөлэгшэд ороно. Жэшээлхэдэ, Национальна суглаанай депутадууд Пьер Кот ба Жан Кань, Республикын соведэй гэшүүн Луи Дюпик, урдань министр байһан Жюстэн Годар, скульптор Саландр, дээдэ һургуулинуудай олон һургагшанар, адвокадууд ба интеллигенциин бусад түлөөлэгшэд Рона департаментда байгуулагдаһан комитедэй гэшүүд болоһон байна. Национальна суглаанай хүндэтэ түрүүлэгшэ, Лион городой мэр Эдуард Эррио энэ комитедэй хүндэтэ түрүүлэгшэ болохо зүбшөөл үгэһэн байна.

Эб найрамдалай тала баригшад хадаа предприятинуудта городой кварталнуудта ябажа, мүн суглаанууд болон митингнүүд дээрэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Хандалгада гар табюулна. Рона департаментын «ПТР» гэжэ металлургическа заводой 310 хүдэлмэришэнэй 260-ниинь, Роанна городой саарһанай фабрикын 630 хүдэлмэришэнэй 570-ниинь Хандалгада гар табяад байна.

Дром департаментын хэдэ хэдэн коммунануудай мэрнүүд, ниитын элитэ ехэ олон ажал-ябуулагшад, тэрэшэлэн культурын ажал-ябуулагшад, мэдээжэ спортсменүүд, тэрэ тоодо уранзохёолшо Оклер, уран зурааша Лео Лабюкьер, уһанда тамаралгаар дэлхэйн чемпион Жильбер Безон болон бусад хүн зониие олоор хюдаха зэбсэгүүдые дары хорихо шухала гэжэ мэдүүлһэн байна.

КНР-эй Гүрэнэй соведэй премьер Чжоу Энь-лай Индонезиин республикын премьер-министр Састроамиджойо хоёрой хамтын мэдүүлгэ

ПЕКИН, апрелиин 28. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондентын дамжуулһанай ёһоор, мүнөөдэр Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй соведэй премьер Чжоу Энь-лай Индонезиин республикын премьер-министр Али Састроамиджойо хоёр Джакартада хамтын мэдүүлгэ толилбо. Мэдүүлгэ соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«1955 оной апрелиин 28. Джакарта.

Азиин ба Африкын оронуудай конференциин дүүрэһэнэй һүүлээр, Хитадай Арадай Республикын премьер дээдэ тушаалтай Чжоу Энь-лай Индонезиин республикын правительствын уряалаар Индонезиин республикын столица—Джакартада ерэбэ. Тэрэ хадаа Индонезиин республикын президент дээдэ тушаалта Сукарногой айлшан боложо, нэгэ хоёр үдэр байгаа. Эндэ байхадаа премьер Чжоу Энь-лай хадаа президент Сукарно, вице-президент Мохаммед Хатта, премьер-министр Али Састроамиджойо, гадаадын хэрэгүүдэй министр Сунарьо болон Индонезиин республикын бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзажа, хоёр орондо хамаатай тон шухала асуудалнууд тушаа хани ёһоор, үнэн сэдьхэлһээ хөөрэлдэжэ, һаналаа мэдэлсэһэн байна. Һаналаа иигэжэ мэдэлсэһэнэй ашаар, премьер Чжоу Энь-лай премьер-министр Али Састроамиджойо хоёр хамтын иимэ мэдүүлгэ хэбэ:

«1. Азиин ба Африкын оронуудай конференци дээрэ, мүн бүгэдэниитын эб найрамдалда ба хани харилсаанда туһалха тухай Азиин болон Африкын оронуудай конференциин баталан абаһан Деклараци соо хэлэгдэһэн ниитын дура хүсэлые бэелүүлхын тулада хамтадаа оролдохобди гэжэ хоёр премьер-министрнүүд батална.

2. Хэн хэнэйнгээ бэеэ даанхай байдалые ба территориин бүрин бүтэн байлгые хүндэлхэ, добтололсохогүй, хэн хэнэйнгээ дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй, тэгшэ эрхэтэй ба хэн хэндээ ашатай туһатай байха гэһэн принципүүдэй үндэһэ һуури дээрэ һайн хүршэнэр боложо, хоорондоо эбтэйгээр Хитадай ба Индонезиин ажаһуудаг байһаниие хоёр премьер-министрнүүд һайшаана. Хоёр ороной хоорондохи хани барисаата харилсаанууд саашадаашье эдэ принципүүдэй үндэһөөр хүгжөөгдэхэ юм гэжэ тэдэнэр батаар этигэнхэй байна.

3. «Хоёр талын гражданин байха тухай асуудалаар Хитадай Арадай Республикын ба Индонезиин республикын хоорондо договорой» баталагдаһаниие премьер-министрнүүд һайшаана. Энэ хадаа хани барисаата хэлсээ хэжэ, уласхоорондын орёо бэрхэ проблемэнүүдые шиидхэлгын һайн жэшээ мүн гэжэ тэдэнэр тоолоно. Энэ договорой эсэслэн баталагдаһанай һүүлээр, договорой удха ба зорилгые нарин шангаар сахиха, договорой условинуудые бэелүүлгэдэ туһалха гэжэ тэдэнэр мэдүүлнэ.

4. Өөрынгөө бэеэ даанхай байдалые ба территориин бүрин бүтэн байлгые хамгаалха гээшэ ямаршье ороной арадай шухала эрхэ мүн гэжэ хоёр премьер-министрнүүд мэдүүлнэ. Өөһэдынгөө бэеэ даанхай байдалые, территориин бүрин бүтэн байлгые бэхижүүлхэ талаар хоёр ороной али алинайнь гаргаһан оролдолгодо гүн ехээр талархадаг, дэмжэдэг байһан тухайгаа тэдэнэр мэдүүлнэ.

5. Бэе бэеэ хүндэлэлгын, тэгшэ эрхын, хэн хэндээ ашагтай байлгын үндэһэ һуури дээрэ экономическа болон культурна талаар хоёр ороной хоорондохи харилсан ажаллалгые ба харилсан туһалалсалгые эдэбхитэйгээр хүгжөөхэ байһандаа хоёр премьер-министрнүүд найдана. Хоёр ороной хоорондо тиимэ харилсан туһалалсалга ба харилсан ажаллалга эдэ оронуудай амгалан хүгжэлтэдэ, мүн бүгэдэниитын эб найрамдалай хэрэгтэ аша туһатай байха юм гэжэ тэдэнэр тоолоно.

6. Хоёр ороной хоорондо харилсан ойлголсолгые ба хани барисаата харилсаануудые бэхижүүлхын тулада Хитадай Арадай Республика Индонезиин республика хоёр нягтаар харилсан ажалладаг байха ёһотой гэжэ хоёр премьер-министрнүүд зүбшөөнэ. Хоёр премьер-министрнүүд уулзажа, һаналаа мэдэлсэхэ аргатай байһандаа ехэ баяртай байна. Энэ хадаа эб найрамдалай хэрэгтэ туһалха юм гэжэ тэдэнэр тоолоно».

Советско-иранска хэлсээе СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй эсэслэн баталһан тухай иранска хэблэл мэдээсэнэ

ТЕГЕРАН, апрелиин 28. (ТАСС). СССР Иран хоёрой хоорондо мүнгэнэй ба хилын асуудалнуудые шиидхэхэ тухай советско-иранска хэлсээе СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй эсэслэн баталһан тухай мэдээсэлнүүдые нютагай бүхы газетэнүүд толилбо.

«Эттелаат» газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Иранско-советскэ хэлсээе СССР-эй Верховно Соведэй эсэслэн баталалга манайда ехэ баяртайгаар угтагдаба. Энэ хэлсээн хоёр ороной хоорондо үниинһөө хойшо байһан территориальна ба мүнгэнэй талаар арсалдаануудые зайлуулна, Иранай ба Советскэ Союзай хоорондын хани барисаае улам ехээр бэхижүүлнэ».

Японо-хитадай худалдаа наймаа хүгжөөхын түлөө

ШАНХАЙ, апрелиин 28. (ТАСС). Японо-хитадай худалдаа наймаа хүгжөөлгэдэ туһалха парламентска лигиин түлөөлэгшэд апрелиин 27-до премьер-министр Хатоямада орожо, Япониин ба КНР-эй хоорондо «худалдаа наймаанай хэлсээ баталалга түргэдхые» тэрэниие гуйһан байна гэжэ токийско радио дамжуулна. Хоёр ороной бэе бэедээ худалдаа наймаанай түлөөлэгшэдые эльгээлсэхын тулада, Пекиндэ, Шанхайда ба бусад городуудта мүнөө жэлдэ японско выставкэнүүдые эмхидхэхын тулада правительство «бүхы шухала хэмжээнүүдые абаха ёһотой» гэжэ тэдэнэр мүн лэ мэдүүлһэн байна.

Токийско радио саашань иигэжэ мэдээсэнэ. Япониин баруунай ба зүүнэй үзэл баримталдаг партинуудай зүгһөө парламентска хэмжээ-ябуулгануудые абаха комитедүүдэй хамтын заседани апрелиин 27-до болоо. Тэрээндэ хабаадагшад хадаа японо-хитадай худалдаа наймаа хүгжөөхэ ба демократическа оронуудтай худалдаа наймаа хэлгэдэхи хизаарлалтануудые зайсуулха шухала гэжэ мэдүүлһэн байна.

Чжоу Энь-лай Бирмадэ ерэбэ

РАНГУН, апрелиин 28. (ТАСС). Азиин ба Африкын оронуудай конференциһээ нютагаа бусаха замдаа Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй соведэй премьер Чжоу Энь-лай Джакартаһаа мүнөөдэр эндэ ерээ.

Индонезиин ба Афганистанай хоорондо хани барисаан тухай договор баталагдаба

КАБУЛ, апрелиин 28. (ТАСС). Афганистанай ба Индонезиин хоорондо хани барисаан тухай договор Бандунгда баталагдаа гэжэ «Ислах» газетэ мэдээсэнэ.

„Нейшн" гэжэ американска журналай корреспондентын асуудалнуудта Чжоу Энь-лайн үгэһэн харюу

ПЕКИН, апрелиин 28. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондентын Джакартаһаа мэдээсэһэнэй ёһоор, «Нейшн» гэжэ американска журналай корреспондентын асуудалнуудта КНР-эй Гүрэнэй соведэй премьер Чжоу Энь лай апрелиин 24-дэ харюу үгэһэн байна.

Асуудал: Премьер-министр хадаа Азиин ба Африкын оронуудай конференци дээрэ хэлэһэн түгэсхэлэйнгөө үгэ соо Тайваниие сүлөөлхөөр правительствынгаа шиидэнги байһан тушаа юундэ мэдүүлһэн байнаб?

Харюу: Тайваниие сүлөөлэлгэ—Хитадай дотоодын хэрэг болоно. Хитад арад иимэ эрилтэ хэхэ ба тэрэнээ бэелүүлхэ эрхэтэй. Тайвань шадарай районды түгшүүрил тухай хэлэхэ болоо һаа, энэ түгшүүрил Холбоото Штадуудай хамааралсалгаһаа уламжалан тохёолдоо. Энэ хадаа уласхоорондын асуудал болоно. Тайвань шадарай районды түгшүүрилые һуларуулхын тулада Хитадай ба Холбоото Штадуудай хоорондо уулзалга хэжэ, энэ асуудалые шиидхэхэ зорилгоор хэлсээнүүдые хэхые Хитад дурадхана.

Асуудал: Тайванай асуудалые зүбшэн хэлсэхын тулада Холбоото Штадуудай правительствотай, тэрэшэлэн националистнуудтай уулзахаар Хитадай Арадай Республика бэлэн байна гү?

Харюу: Энэ хадаа хоёр тад ондоо зүйл болоно. Хитадай ба Холбоото Штадуудай хоорондохи харилсаанууд—уласхоорондын асуудал болоно. Хитадай Арадай Республикын ба Чан Кай-шиин бүлэгэй хоорондохи харилсаанууд дотоодын асуудал болоно. Эдэ хоёр асуудалнуудые худхажа болохогүй.

Асуудал: Тайвань шадарай районды мүнөөнэй байдал тон аюултай, дэлхэйн гурбадахи дайе һүжэрөөхөөр болоод байна гэжэ премьер-министр тоолоно гү?

Харюу: Тайвань шадарай районой мүнөөнэй байдалда уласхоорондын шэнэ дайнай кризис үнэхөөрөө бии байна. Гэбэшье, мүнөөнэй байдалай дэлхэйн дайнда хүргэхэ, хүргэхэгүйнь Холбоото Штадуудһаа дулдыдаха байна. Юуб гэхэдэ, Хитадай ба Холбоото Штадуудай хоорондо мүнөө үедэ ямаршье дайн боложо байнагүй. Хитад арадай хүсэл эрмэлзэлгэ тухай хэлэхэ болоо һаа, тэрэнь апрелиин 23-да толилогдоһон мэдүүлгэ соо найруулан хэлэгдэһэн байна.

Хатоямын мэдүүлгэ

ШАНХАЙ, апрелиин 28. (ТАСС). Япониһоо абтаһан мэдээсэлэй ёһоор, премьер-министр Хатояма мүнөөдэр иигэжэ мэдүүлээ. Минии правительство атомна ба водородно зэбсэг хорихые хүсэнэ. «Энээн тушаа бандунгска конференциин баталан абаһан резолюциие бидэнэр хүсэдөөр дэмжэнэбди» гэжэ Хатояма хэлээ. Хитадай Арадай Республикатай худалдаа наймаа улам саашань үргэдхэхые би хүсэнэб гэжэ хэлэхэ зуураа, зүгөөр правительство хадаа «хоёр ороной хоорондо мүнөө дээрээ дипломатическа харилсаануудай тогтоогдоогүй байһан дээрэһээ мүнөө хэгдэжэ байһан хэлсээнүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа шадахагүй байна» гэжэ Хатояма тэмдэглээ.

Сайгондо байлдаанууд болоно

ПАРИЖ, апрелиин 28. (ТАСС). Франс Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, американска табюул Нго Динь Дьемэй сэрэгүүдэй ба «Бинь-Ксюен» бүлгэмэй зэбсэгтэ отрядуудай хоорондо Сайгондо байлдаанууд эхилээ. Тэрээнһээ уламжалан хэдэн зуун хүн алуулһан ба шархатаһан байна. Тэдэнэй тоодо гражданска хүн зон оролсоно.

Город дотор ехэхэн буудалдаан болоно. Тэрээндэ артиллери ба миномедууд хэрэглэгдэнэ. Шолондо (Сайгон шадарай һуурин газар) дүтын кварталнуудай, мүн Шолоной үйлсэнүүдтэ шанга байлдаан болоно. Нгодиньдьемовскэ сэрэгүүдэй штабай байдаг кварталые «Бинь-Ксюенэй» отрядууд добтолно. Бүлгэмэй отрядууд Сайгоной портын управлениие эзэлэн абаһан байна.

Шолоной зарим районуудта ехэ түймэр болоод, городой шэнэ кварталнуудта таража байна.

ПАРИЖ, апрелиин 28. (ТАСС). Франс Пресс агентствын корреспондентын Сайгонһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, Нго Динь Дьемэй правительствода эсэргүүсэдэг Урда Вьетнамай шажанай бүлгэмүүдые нэгэдүүлһэн «националистическэ хүсэнүүдэй нэгэдэмэл фронт» иигэжэ мэдүүлээ. Нго Динь Дьемэй кабинедэй орондо урда вьетнамска шэнэ правительствын байгуулагдаһан тухай майн нэгэндэ соносхогдохо.

Нго Динь Дьемэй бүлэгые дары түргэнөөр дэмжэхэеэ болёогүй һаань марионеточно «император» Бао Дае унагаахабди гэжэ «нэгэдэмэл фронт» тэрээндэ заналта хээ гэжэ мэдээсэгдэнэ.

Нго Динь Дьемэй кабинет мүнөө ехэ хэсүү бэрхэ байдалда ороод байна. США-гэй зүгһөө тэрэниие үмөөрэгшэдшье Нго Динь Дьемэй саашадаа засагаа барижа байлгын таарамжатай байһанда этигэхэеэ болижо байна гэжэ мэдээсэл соо онсо тэмдэглэгдэнэ.

Боннско милитаристнуудай сэрэгэй бэлэдхэл

БЕРЛИН, апрелиин 28. (ТАСС). «Нейес Дейчланд» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, 2 миллион хүнһөө бүридэһэн полицейскэ шэнэ частьнуудые Баруун Германида байгуулха тухай асуудал мүнөө Бонндо зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. Урдын гитлеровскэ генерал Мантейфель, гитлеровскэ генеральна штабай офицер Вайнштейн гэгшэд эдэ частьнуудые байгуулха түсэб зохёогоо гэжэ газетэ бэшэнэ.

АМАРХА ҮЕДӨӨ

Сэлгеэн хабарай
Үүдэеэ тайламсаар,
Сэлэнгэ мүрэнэй
Сээжэеэ сэлимсээр
Ута ургаяа
Урдаа баринхай,
Уһа руу хахууляа
Шэнгээн хаянхай
Забтай. сүлөөтэй,
Амаржа һуухада,
Загаһанай орохые
Хүлеэжэ байхада
Аятай даа,
зохид даа.
Атаархагшад
олон даа.
Хамар дороо
Аалиханаар
Хабар тухай
Дуу дуулахаш
Нугаһадай ниидэн
Ошоошо
Нуур руу
Ошохоо дурлаха...
...Ургашни гэнтэ
Угзарха,
Ухаа алдан
Хүхишэхэш.
Татахаш түргэн...
Харахаш баярлан...
Ута гэгшын
Тула гү,
Улабар бэетэй
Алгана гү,
Суута хурдан
Сурхай гү,
Һэрбээ нюргата
Һэлмэ гү —
Харагдан ерэхэ,
Шарбаганан,
Хам шүүрэхэш,
Бахархан...

В. Далбаевай фото-эт...
Ш. Нимбуевай шүл...

Заншалта математическа олимпиада

Заншалта 8-дахи математическа олимпиадада зорюулагдаһан городой һургуулинуудай 9—10-дахи классуудай һурагшадай ба студентнэрэй ... чер Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ ... пединститутда үнгэргэгдэбэ.

Вечер дээрэ олимпиадын жюриин түрүүлэгшэ доцент П. И. Хайдук... элидхэл хээ.

Улан-Удын һургуулинуудта математическа һуралсалай шанарай жэл... һээ жэлдэ дээшэлжэ, математи... када дурладаг һурагшадай то... гой улам олошоржо байһые олимпиадын дүнгүүд харуулба. Һурагш... Юрий Ветлужский, Эдуард Кири... лов (1-дэхи һургуули), Игорь Наа... (66-дахи һургуули) орёо бэрхэ т... бодолгонуудые онсо һонирхолто... аргаар бодоһон байна

Олимпиадада хамта 59 һурагш... хабаадалсажа, тэдэнэй дундаһаа ... рүүшын шангуудта Ю. Ветлужски... Игорь Наац гэгшэд хүртөө.

10-дахи классай һурагша Ил... Сметанин (12-дохи һургуули), Эдуард Кириллов (1-дэхи һур... гуули), Валентина Рогожинска... (66-дахи һургуули) — хоёрдо... шанда хүртэһэн байна. Гурбад... хи шанда 7 һурагша хүртэ... Шагнагдагшадай тоодо инсти... дай шефтээ абаһан Сэлэнгын айм... гай Сталинай нэрэмжэтэ колхоз... гэшүүдэй 3 үхибүүд, Загастайн д... да һургуулиин 10-дахи классай һ... рагшад бии.

Һургуулинуудай дундаһаа 1-д... дунда һургуули түрүү һуури эзэл... Энэ хадаа тус һургуулиин мате... тикын багшанар, эсэгэ хүбүүн х... Арон Павлович, Яков Аронович П... дашювтоной оролдосотой ажа... үрэ дүн болоно.

Олимпиадын удаа студентнэр... уранһайханай самодеятельности... коллектив суглаpагшадта конце... харуулаа.

А. Батуев.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ НАУЧНО-ТЕХНИЧЕСКЭ КОНФЕРЕНЦИ

Кыренэй МТС-эй дэргэдэ научно-техническэ конференци үнгэргэгд... бэ. Конференцидэ колхозуудай т... рүүлэгшэнэр, тарянажалай бри... дануудай бригадирнууд, звенье... дууд, МТС-эй мэргэжэлтэд, һург... линуудай батшанар-биологууд ... баадалсаа.

Конференци дээрэ кукуруза т... рилга тухай асуудал зүбшэн хэлс... дээ. Эндэ үгэ хэлэгшэд тус аймаг... эрхэ байдалда кукурузын баян ур... сын хуряагдажа шадагдаха арга ... ломжонууд тухай хэлэбэд. Үгэ ... лэлгын һүүлээр кукуруза болон х... таабха һуулгаха сеялкэнүүдые ту... шаһан практическа заняти үнгэрг... дэһэн байна.

С. Андыков.

Редактор Д. Л. ЛОБСАНОВ.

МҮНӨӨДЭР КИНОТЕАТРТА

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37 партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00443 Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. 2166.